

Dr. Ramaseter Róbert
I. Díszter 2. II. 8. Budapest

Ara 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Éves átlag	600
Egy hónapra	620
	110

X. évfolyam ♦ 180. szám

1929 Augusztus 11 Vasárnap

* 5689 év Ab 5 *

Készülékek! Hangszórók!

NORA-RADIO
Detail eladás. — Kolozsvár
CONSTRUCTIO
Plata Unirii (Főtér)
Engross: Jaques Paucker
Temesvár, Str. I. C. Brătianu 8.

Az adóprés rekordja

Popovici pénzügyminiszter néhány nap előtt jelentést tett közre arról, hogy az ország oly borzalmas gazdasági krízisen megy keresztül, amire még nem volt példa. Szánálni kell az adófizetőket — írta a kalföldinek szánt jelentésében a pénzügyminiszter és mi természetesen csak felkendezve helyeselhettük ezt a kétségtelenül nemes programot. Mit tesz Isten, két nap múlva ugyanaz a pénzügyminiszter korrendeletet küld szét nem a külföldi közvéleménynek, hanem a pénzügyigazgatóságoknak. Az államhatalom jén szökellen van, — mondja a rendelet — utasítja az alantás közveket, hogy fokozott erővel járjanak el az adók behajtásánál. A nagyobb nyomtaték kedvéért a pénzügyminiszter prémiumot helyez kiállításba azoknak a pénzügyigazgatóknak, akik eredményes tevékenységet fejtenek ki az adóbehajtás terén. Ezek a tisztviselők jó jegyet kapnak magaviseletből és az előléptetésnél speciális elbánásban részesülnek. De jaj azoknak, akiknek az adóteher terén tanúsított magatartásuk nem fog a megfelelőképpen gyümölcsöző. Ezeket a tisztviselőket — mint a rendelet hangsúlyozza, — könyörtelenül eléri a kormány szigora.

Nem hisszük, hogy a pénzügyminiszter így módon képzelte el magának az adóprés szanálását és épen ezért kissé csodálkozva figyeljük a jelentés és a korrendelet közötti nyilvánvaló logikai ellentmondást. De nem is ez az, amivel most foglalkozni akarunk. Elvégre is a pénzügyminiszter nem precizizálta jelentésében, hogy hogyan képzeli ő el az adófizető polgárság lerombolt házatájának rendbehozását és a miniszter ur egyébként is szívesen módton választhatja magának az a metódust, amely neki leginkább kényelmes. Inkább a prémiumok és a külföldes előléptetés kérdéséhez szeretnénk egy-két megjegyzést hozzáfűzni. Mi fog történni e rendelet nyomán. A pénzügyigazgatók között nemes rivalizálás fog megindulni a legtöbb adó behajtó tisztviselők pálmájáért és nem kétséges, hogy ebben a versenyben az adóvégrehajtók is a kellő lendülettel fognak tevékenységükkel hozzájárulni. Az ország közvéleménye pedig feszült figyelemmel fogja a versenyt kísélni. Izgulni fogunk vajlamennyire, ki-ki a maga favoritjáért és türelmetlenül fogjuk lesni, hogy kinek a nyakába fogják akasztani a legtöbb adó bőségek kijáró babékoszorút.

Mulatságos látványosság lesz és kordunkban, amelyet a bravuroz teljesítmények és világrekordok századának kezesztettek el, nem is csodálatos jelenség. Egyetlen szóval sem kifogásolhatnók azt, hogy a pénzügyminiszter fel akarja frissíteni a hivatalokban elterpeszkedett bürokratizmus szellemét és a bainoki „Leisztungokra” tüzei alantásait.

De alapos okunk van tartani attól, hogy a szanálkandó adóprés ezt a versenyt igazán nem fogja kibírni. A rekord talán megszületik, de csak a dobrautóit ország polgárságának teljes anyagi romlása felett.

A CFR-nél megint valami baj van. A vonatok az összes kategóriákat beleértve, rendszeresen, kitartóan és konokul késnek. Egy hónapja körülbelül, hogy ez az állapot tart s azok, akik gyakrabban kénytelenek igénybe venni a CFR közlekedési eszközeit, ma már körülbelül azt

is tudják, hogy melyik vonat mikor és mennyit késik. Ha arra gondolunk, hogy volt idő, amikor egyáltalán nem lehetett tudni azt, hogy hány órással késésel közlekednek a vonatok, egy a mai állapot kétségtejen haladást jelent. Ma legalább számíthat az ember a CFR pontatlanságára. Csak épen, hogy nem egészen így képzeltek el a CFR konszolidálását.

Vidrighin vezérigazgató nyilatkozatában azt mondja, hogy a pályatest egyes helyeken oly rossz, hogy nem bírja el a gyorsan közlekedő vonatokot és ezért utasítást adott a vonatoknak, hogy lassabban járjanak. De ime — a késések Vidrighin vezérigazgatónak látszólag igaza van. Inkább járjanak a vonatok lassan, semmint, hogy naponként legyünk kénytelenek szerencsétlenségekről és emberáldozatokról hírt adni. Lényegében azonban nem fogadjhatjuk el ezt a kijelentést. Azonnal hozzá kell kezdeni a rossz pályatestek megjavításához s a kölcsönből a CFR-nek juttatott milliárdok meg is adják az államvasutnak a lehetőséget erre. Addig is azonban változtassák meg a menetrendet,

vezérigazgató ur. Elvégre az még sem lehet, hogy az a külföldi vagy belföldi utas, aki a menetrend szerint osztja be az idejét, órással késésekkel érkezzék el rendeltetési helyére és leküsse a csatlakozásokat. Nem lehet minden egyes utazónak külön megmagyarázni azt, hogy mi okozta a vonatok szisztématis kését. Mint mondtuk, az sem túlságosan nagy baj, ha a vonatok lassabban járnak.

De annyit megérdemel az utazó közönség, hogy a menetrend szerint a pályatestek minősége szerint utazhassék.

Százhuszmillió lej szerzői honoráriumot fizet az állam a pénzügyi törvények szerkesztőinek

(Bucuresti-Bukarest, aug. 10. Az Uj Kelet tudósítójától). A parlament utolsó ülésén megszavazott törvények között szerepelt egy rendkívüli hitel folyósításáról szóló törvényjavaslat amelyet most hirdettek ki a Monitorul Oficialban.

A törvény 120 millió rendkívüli hitel folyósítását engedélyezi a pénzügyminisztérium számára, amely összeg azon külföldi és belföldi szakértők honoráriumát képezi, akik közreműködtek a pénzügyi

törvények kidolgozásában. Az egyik bukaresti lap közli ezt a hírt és rezignáltan megjegyzi hozzá, hogy a pénzügyi törvényeknek eddig még senmi hasznát nem látta az ország.

A kisantant diákok a budapesti nemzetközi kongresszussal szemben ellenkongresszust tartanak Kolozsváron

(Bucuresti-Bukarest, aug. 10. Az Uj Kelet tud.) Ismeretes, hogy a budapesti diákkongresszuson a román diákság nem vesz részt. Ehez az elhatározáshoz most csatlakoztak a kisantant többi államainak diákszervezetei is és elhatá-

rozták, hogy augusztus 15—20-ig Kolozsváron tartanak kisantant diákkongresszust. A három állam diákszervezetei levelet intéztek a nemzetközi diákszövetséghez, amelynek értésére adják, hogy sajnálatukra nem vehetnek

részt a kongresszuson, mert azt értesülésük szerint a magyarok irredenta jellegű manifesztációkra akarják felhasználni, amelyeknek magukat ki nem tehetik. Lelkileg azonban együtt vannak a vilákkongresszus tagjaival.

„Ha Maniut hozzák hatalomra, nem fognak többé szabadulni tőle”

mondotta Bratianu Vintila a régenstanácsnak, Konstanca és Bukarest között a királyi különvonaton, ahol a liberális kormány menesztését tudomására hozták

(Bucuresti — Bukarest, aug. 10. Az Uj Kelet tudósítójától). Az Adevarul mai számában Scrutator, az ismertnevű román publicista, aki a legjobban informált román újságírók egyike, hosszabb cikkben foglalkozik a liberális párt belső válságával. Mint ismeretes,

a liberális vezetők többsége milyen elégedetlen Bratianu Vintila erőszakos politikájával és azt tervezik, hogy Ducával az élükön az őszi szesszió megnyitására Bratianu Vintila nélkül visszatérnek a parlamentbe. Scrutator ebből az alkalomból rámutat azokra az okokra, amelyek Bratianu Vintila harcias magatartását előidézték és néhány szenzációs leleplezést tesz azokról az eseményekről, amelyek az elmúlt év őszén a kormányváltást megelőzték.

„Bratianu Vintila, — írja Scrutator, — mérhetetlenül gyűlöli a nemzeti-parasztpártot s a liberális párton belül ő volt az, aki mindig a legkérlelhetőbb ellenfele volt Maniunak. Bratianu Vintila hallani sem akart arról, az elmúlt év őszén, hogy lemond-

jon a kormányról, de még kevésbé akarta tudomásulvenni azt, hogy Maniu fogja felváltani a hatalmon. Emiatt a liberális vezetők az elmúlt év őszén éles szóváltása volt a konstancai jubiláris ünnepségeken Buzdugan régenstánc, amely Konstanca-ból visszajövet a királyi külön vonaton folytatódott. Bratianu Vintila fenyegető tónust használt a régenstanácssal szemben és egy adott pillanatban azt kiáltotta a régenstáncok:

— Hozzák csak Maniut kormányra, biztosítom, hogy nem fognak tudni szabadulni tőle.

Midőn a vita végén Bratianu Vintila meggyőződött arról, hogy a legtöbb alkotmányos forum határozata megdönthetetlen, visszatért a miniszterek kocsijába, ahol munkatársai előtt a következő kijelentést tette:

— Ismét bebizonyosodott, hogy a politikában nem szabad hálára számítani. Sem a patriarcha, sem Buzdugan nem tanusítanak semmilyen lelki közösséget velünk. Ellenkezőleg. Tudom biztosan, hogy az egyik régenstánc kijelentette,

hogy Károly királyk Ion Bratianu rab-szolgája volt, Ferdinand királyk Bratianu Ionelé, de a régenstanács most fel akarja szabadítani az országot.

Az elmúlt októberben történtek adják meg ma Bratianu Vintila magatartásának tónusát. Egyrészt: a régenstanács megfélemlítése, más részről oda-tendálm, hogy a régenstanács érezze a liberális hatalom akaratát.

— Ha őszel nem távolítják el Maniut, — mondotta Bratianu Vintila nem rég, — akkor nem szabadulhatnak többé tőle.

Ugyanebben az időben történt a liberálisoknak a parlamentből való kivonulása is, ami inkább a régenstanács presszionálására, mint a kormány megbuktatására irányult.

Eddig szólnak a bukaresti újságíró leleplezések, amelyek kétségkívül érdekes adalékokat képeznek Románia politikai történetéhez. Kíváncsiak vagyunk, vajjon a liberális párt vezetői igyekeznek-e megvédeni az Adevarul cikkének hatalmas feltűnését keltő állításait.

Gajda tábornok leleplezi a titokzatos Semjonovot

Az orosz forradalmak rablólovagja háremet tartott és gondolkozás nélkül végezte ki egy svéd vöröskeresztes misszió valamennyi tagját

Az orosz—kinai konfliktusból kifolyólag sokat beszélnek egy Semjonov nevű kozák hetmanról. Egyes verziók szerint 60.000 főből álló „fchér“ gárdával rendelkezik, amely Oroszország támadására kész megszállni Kelet-Szibériát.

Semjonov kozák hetman személyéről Európában senki sem tudna többet mondani, mint az Oroszországból visszaérkezett csehszlovák légio tagjai, akik egész Vladivosztokig megjárták Szibériát és innen érkeztek kerülő utakon haza. A légio történetében Semjonov fontos szerepet játszott. Gajda tábornok, a légio volt főparancsnoka, aki — mint ismeretes — közkatonából lett tábornok, többször érintkezett személyesen a titokzatos hetmannal akiről most érdekes nyilatkozatot adott a Vossische Zeitung tudósítójának.

— Semjonovot — kezdte Gajda — Keresztki küldte Szibériába, a transzbajkái kozákok megnyugtására, akik lázongani kezdtek. Ott „dolgozott“ egészen a vörös forradalomig, majd „önállósította magát“. Székhelye először Hárindban majd Csitiben volt. Mindkét város fontos vasúti gócpont. Maga köré csoportosította a kozákok és tunguzok seregét. Ezek a legnagyobb rablók voltak, akiket életében valaha ismertem. Semjonov magát és seregét Japán rendelkezésre bocsájtotta, amely pénzzel és hadiszerekkel segítette.

— Érdekes, szép férfi, de közönséges jellem volt. Ereiben mongol vér folyik és hatalmában van a tipikus keleti diplomáciai ügyességek. A konjunkturát előrangban kihasználta, úgy, hogy vagyonát tízmillió aranyrubelra becsülöm. Embereivel szemben előrangban bánt és a rablókirándulásokból visszatérve, igazságosan megosztottak velük a zsákmányon. Egy ideig a Bajkál-tó és Vladivosztok között elterülő vidéken uralkodott. Minden vasúti szállítmányból, amely részünkre vagy Kolcsak seregére részére érkezett, azt és annyit vett el, amennyit akart. En többször küldtem ellene csapaokat, mert elrabolta teuszállítmányaimat. Eredmény azonban nem értem el, mert mindig a japánok által megszállt területre húzódott vissza, hol a japánok védelmezték. Kolcsaknak is igen nagy károkat okozott. Különben kegyetlen és vérengző természet volt Semjonov.

— Rengeteg gyilkosságot követett, többek között egy svéd vöröskeresztes misszió összes tagjait kivégeztette. Nagy ellensége volt a zsidóknak. Semmiféle gyilkosságtól sem riadt vissza, ha gazdag zsákmányra akad. Legdusabb zsákmánya a Kolcsak-féle aranyszállítmány lefoglalása volt. Ezt Kolcsak az Amerikától érkezett hadianyag kifizetésére küldte. A pénzt Semjonov egyszerűen megtartotta magának.

— Egyik cinkosa gróf Ungern-Sternberg, kit állítólag a mongolok, de szerintem előbb saját katonái lötték agyon. Még Semjonovnál is vérengzőbb kaonatiszt volt. Mikor a vörösök levették Kolcsak seregét, Semjonov Japánba költözött, illetve szökött, ahol kincseit elrejtette. Körülötte egész hárem volt. Semjonov nem igazi katona és nem hiszem, hogy háboru

esetén dicsőséges haditetteket vinne véghez.

Ezeket mesélte Gajda az újságíróknak, aki a továbbiakban a következőket írja:

— Semjonov portréja nem volna teljes, ha a szibériai véres napok egy másik szemtanújának megfigyeléseit nem írjuk ide. Rövid idővel ezelőtt jelent meg cseh nyelven „Maurice Janin“ francia tábornok könyve: „Részvételem a csehszlovák felszabadító harcokban“. Ez a könyv annak a francia tábornoknak a műve, aki a szibériai szövetséges csapatok főparancsnoka volt. A könyv igen érdekes és izgalmas. A műből kifolyólag Janin ellen néhány rágalmozási pert is tárgyalt a bíróság, mert legkevésbé sem szepitette a valóban megtörtént dolgokon. Janin francia katonai vezérkari tiszt volt, aki még a világháború előtt is tagja volt az oroszországi francia katonai misszióknak. Eből kifolyólag jó ismerőse volt a cárnak. Masaryk és Benes kíváncságra és a francia nagyvezérkar parancsára 1918-ban átvette a szövetséges csapatok főparancsnokságát, amelynek legnagyobb részét a csehszlovák légio alkotta. Janin tábornok sok esetben érintkezett Semjonovval és

nyíltan Japán-védencnek nevezi.

1918 november 20-án kelt naplójában megemlékezik Semjonov látogatásáról: Semjonov fess, intelligens, fiatal ember, 22—23 éves lehet, igen harcias kinézésű. Elmondta hogy az „5“ tartományában nincsen bolsevik.

— Elfogtam, lezárattam őket — mesélte — és másnapra rendeltem el a kivégzést, de valami amerikaiánál dolgozó zsidó nagy lármát csapott. En azt nem engedhetem és azt cselekedtem, amit ön is megtett volna helyemben: még aznap kivégeztetem őket. Ugyanaz történt velük, mint a svéd vöröskeresztes misszió tagjaival, akiket ugyancsak kivégeztetem. — Ezek közönséges német kémek voltak, tusbokat találtam náluk, melyekben különféle ragályos betegségek baktériumai voltak. (Janin itt megjegyzi, hogy ezek szörnyű betegségek ellen).

Janin naplójában a továbbiak során így ír: Kolcsak leverése után Semjonov is szökésre készült. A hetman „méltóságok“ biztosságba helyezték zsákmányukat. Masa, Semjonov favoritháremhölgye 44 pud aranyat vitt magával, de a kínai határon a határőrök elkobozták, mint rablott holmit. Semjonov ezredparancsnoka is nagymennyiségű aranyat velt magához. Egy másik „méltóság“ nyolc vagon értékes lopott szörnyét vitt magával. Afanasjev tábornok, Semjenov vezérkari főnöke nov favorit háremhölgye 44 pud aranyat vitt el, amelyet a hivatalnokok kifizetésére küldtek. Sőt a mikádó által Kolcsak tisztjei részére küldött pénzt is ellopták.

Az új selyemharisnya,

amely az amerikai és európai elegáns nők világában általános csodálatot keltett a

HAROM KORONA

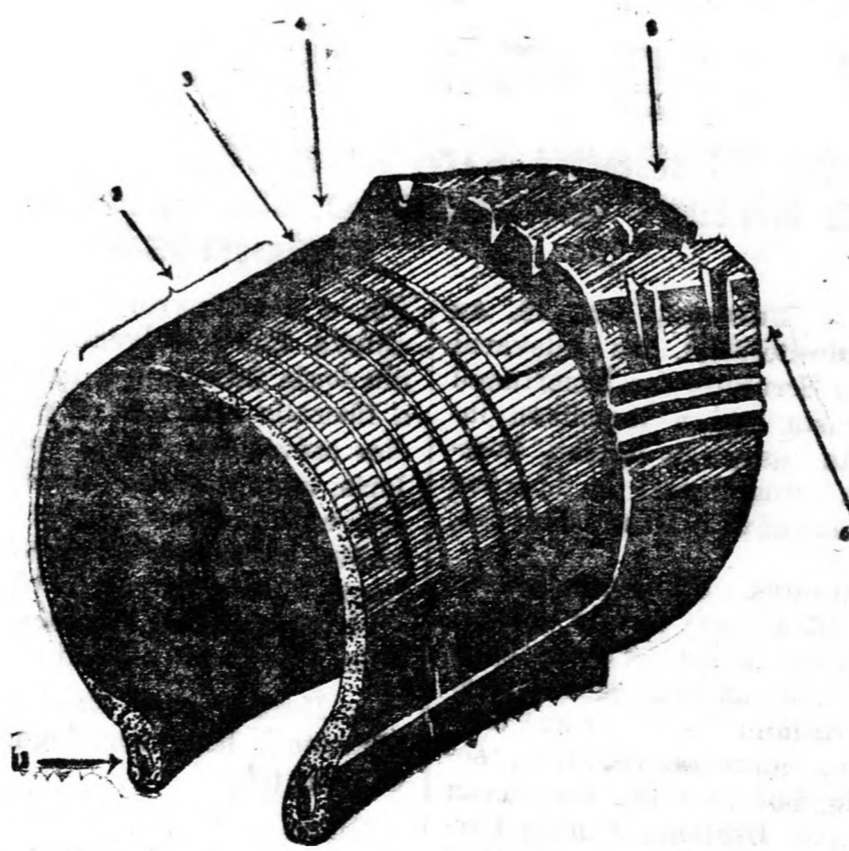
Felülmulhatatlan szépségben és finomságban.

Hirdessen az Uj Keletben

Az új autógummi

U.S. ROYAL CORD

A tudomány legújabb eredményei alapján összeállítva.
Az 1929. év legjelentősebb eseménye az automobilizmus terén.

Kizárólagos árusítás:

„ANILIN“ S. A. R.
BUCURESTI I.
Calea Victoriei 75.

1. Sodronyos, duplán erősített perem.
2. Vászna LATEX gummioldattal préselve.
3. Felső védő ruganyos gumbból.
4. Oldalfalak erősítése.
5. Putófelület recézése és körvonalai könnyű tapadást adnak és oldalcsuszás ellen védőül szolgálnak.
6. Az oldalrecézés az ütéseket elhárítja.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvár, Piata Unirii 9.
Fiókhelyzetek: Dej—Dés, Beclean—Bethlen, Jibou—Zsibó, Zălau—Zilah.

Saját tőkék 40 millió Lei

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Áttalálásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl.

Engedélyezett devizahely

(Bucure) Kelet tud... vével... romániai... az Angliá... 80 millió... becsületse... me... aug... val... kapcs... doni rom... Mint má... ellen a... matt hat... ráls kor... nye az v... román k... uton elko... napak óta... A külügy... és Titus... kára leta... be Jones... Mint ism... nyterti... rendőpr... nescu né... titólag eg... va. Az ut... nak, aki... eredeti... cserélte

Hogy... rendőrsé... pinescu... vizsgálóh... szenátort... hogy a p... nem véd... ként a t... lyekedet... a felelő... Stănu... neki az u... te volna... sítás cin... a büntet... alapján... utóbbi s... Barbu... részletei... állapítja... eredeti fé... gasztottá... amely a... bar. ma... Jonescu

A Gu... Jonescu... nera for... bályos... rülmény... valy ny... doni mi... hogy im... sem biz... kozolag... hogy Ba... hanem

A Cuvântul szerint Barbu Ionescunak mégis jár az utlevél

Többszörös milliárdos Barbu Ionescu, aki tíz éve lakik Angliában, mégis ragaszkodott román állampolgárságához

(Bucuresti-Bukarest, aug. 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Barbu Ionescu nevével néhány héttel ezelőtt foglalkozott a romániai sajtó abból az alkalomból, hogy az Angliába elszármazott román nábob 80 millió lejes kártérítést; pert indított becsületéért az Evening Standard című angol lap ellen, amelynek Ionescuval kapcsolatosan írott cikkeiért a londoni román követség váltott felelősséget. Mint már jelentettük, Barbu Ionescu ellen a Karoly-puccsban való részvétele miatt hatalmas kampányt indított a liberális kormány, amelynek egyik eredménye az volt, hogy utlevélét a bukaresti román követség nem a leggyengesebb uton elkobozta. Ionescu neve most ismét napok óta foglalkoztatja a romániai sajtót. A külügyminisztérium egyik tisztviselője és Titus Staiuc szenátor, a szenátus titkára letartóztatásban vannak, mert Barbu Ionescunak utlevélét akarták szerezni. Mint ismeretes, Dospinescu külügyminiszeri tisztviselő kérésére a bukaresti rendőrfőkapitány kiállított egy Barbu Ionescu névre szóló utlevélét, amelyre állítólag egy pincér fényképe volt felragasztva. Az utlevél Dospinescu átadta Staiucnak, aki viszont a pincér fényképét az eredeti Barbu Ionescu fotográfiájával cserélte fel.

Staiuc szenátor tagad

Hogy, hogy nem, az ügy a bukaresti rendőrség tudomására jutott, amely Dospinescut azonnal letartóztatta, majd a vizsgálobíró Vacarestibe szállította. Staiuc szenátort is, ki felhasználva az alkalmat, hogy a parlamenti színterben a szenátort nem védi az immunitás. Staiuc egyébként a teljes tagadás álláspontjára helyezkedett a vizsgálóbíróval szemben és a felelősséget Dospinescunak hátrította. Staiuc szerint Dospinescu megszerezte neki az utlevélét, anélkül, hogy ő azt kérte volna. A kihallgatásokat utlevélhamisítás címén, Staiuc letartóztatását pedig a büntető törvénykönyv 129. paragrafusa alapján rendelték el. A Carentul legutóbbi számában részletesen foglalkozik Barbu Ionescu titokzatos utlevelének részleteivel. A lap mindenképpen is megállapítja, hogy nem igaz az, mintha az eredeti fényképre egy pincér fényképét ráragasztották volna. Az utlevélkérvényen, amely a bukaresti rendőrség archívájában maradt, most is meg van a Barbu Ionescu eredeti fényképe.

Ionescunak jár az utlevél

A Cuvântul hangsúlyozza, hogy Barbu Ionescu utlevele körül semmilyen vétség nem foroghat fenn. Ionescunak volt szabályos utlevele, amelyet szabálytalan körülmények között konfiskáltak el tőle a tavaly nyáron a budapesti követség. A londoni milliárdos ellen azt a vádat emelték, hogy imponzor volna. Ezt azonban semmi sem bizonyítja, mint haogyan arra vonatkozólag számos minijeleni bírói határozat, hogy Barbu Ionescu nem Barbu Ionescu, hanem Leibovits Móric. Törvényesen tehát

Barbu Ionescu Barbu Ionescunak egyenlő és minthogy kétségtelenül román állampolgár, ugyancsak törvényesen jár volna neki az utlevél kiadása. Vagy hogyan magyarázható az, — kérde a lap, — hogy Barbu Ionescu feleségének az összes román követségeken szó nélkül meghosszabbítják az utlevélét?

Konklúzióban a következőket állapítja meg a Cuvântul:

1. A román kormány hibázott, midér nem akart utlevélét kiállítani Barbu Ionescunak, aki törvényesen Barbu Ionescu és nem Leibovits Móric.
2. Barbu Ionescu megbízottjai hibáz-

tak, midér nem szólították fel bírói uton a kormányt, hogy az utlevélét kiállítsa.

Az egyik bukaresti lap érdekes adatokat közöl Barbu Ionescu életéről. Ionescu, bár tíz esztendeje Angliában lakik, mégis ragaszkodik román állampolgárságához. Angliában hatalmas birtokai, s jónyörű, parkkal övezett palotája van. A belgiumi „Minerva”-üzemek fő-résztulosa, aki a tragikus végű Löwenstem bankkarral együtt szerelte hatalmas vagyonát. A lap azzal magyarázza Barbu Ionescu utlevélkérvényét, hogy az Evening Standarddal szembeni perében az az utlevél képezte az egyetlen aktát,

Todoriciu szolgabíró cedálja összes panamait utódjára...

Egy szolgabíró, aki levélben oktatja utódját a járás „természetbeni jövedelmeiről”

(Bucuresti-Bukarest, aug. 10. Az Uj Kelet tud.) A Piatra Neamci ügyészség egy valóban nem mindeuapi érdekes- ségű ügyben vezette be a nyomozást. Az ügy, amelynek középpontjában egy lemondott szolgabíró levele áll, mélyen jellemző arra, hogy alimoralitás ményire megfertőzte az állami tisztviselőket egy rétegét. Todericiu ügyvéd, aki a tölgyesi járás szolgabírói tisztjét töltötte be, lemondott állásáról, bizonyára politikai okokból. Az ügyvéd levelet intézett utódjához, Savelianu új szolgabíróhoz, amelyben pontosan és alaposan kioktatja őt arról, hogyan lehet a tölgyesi szolgabírói székben soron felüli bevételeket realizálni és milyen üzletekkel növelheti a szolgabíró magánvagyonát.

Végzetlenül sajnálom, — írja utódjának Todericiu — hogy a járást nem ad-

hatom át olyan állapotban, mint ahogyan szeretném. Mindenesetre kötelességemnek tartom felhívni a figyelmét azokra a „természetbeni jövedelmekre”, amelyeket a járás hoz. Az összes gyarak, amelyeket havonként, vagy félhavonként kell meglátogatni, megfizetik a kiszállási költségeket. (Kb. ezer lejt minden gyár.) Ezenkívül a gyarak évenként 5—10 ezer lejt gratifikációt fizetnek. Miután én ebben az évben nem vettem fel még semmit sem, önnek jogában áll beinkasszálni ezeket az összegeket. Borszákon elintéztém a közjával, hogy a községnek kb. 310 hold erdőt cedáljanak, amiből a kirajtatásra jogosítottak csak 100 holdat kapnak. Az egész üzletet én magam csináltam, a isajátított holdak anyagát eladtam és az üzlet perfektuálásáért 500 ezer lejt

igérték nekem. Önnek tehát kevés tenivalója van ebben az ügyben. Kérem, hogy inkasszálnia az összeget és ha jónak látja, térítse meg nekem egy részét költségeim fejében. Az árlejtéseket illetőleg az a szokás, hogy a gyarak negyven lejt fizetnek minden, a községtől megvásárolt fáért.

Néhány apró üzleti lehetőséget ír le ezután Todericiu, majd a következő szavakkal zárja levelét: „Fentebbiek alapján azt hiszem, hogy jóbarátnak bizonyultam és szeretném hinni, hogy ezt a véleményem meg fogja tatani felőlem.”

A levél a piatrancami ügyészség birtokában van, amely annak megá-lapítására is bevezette a vizsgálatot, hogy ez a páratlan érdekességű dokumentum miért került oly gyanus ké-séssel az ügyészséghez.

Nincs már remény a hágai konferencia megmentésére

London, aug. 10. A hágai konferenciát a meghiusulás veszélye fenyegeti. A Reutter-távirati iroda hágai tudósítójának jelentése szerint az esti órákban a válságban nincsen megoldás. A delegátusok legtöbbje pesszimista és lehag-golt. Feltűnést keltett Briand nyilatkozata, aki

a sikertelenségért Franciaországtól a felelősséget elhárítja. Ezt úgy magyarázták, hogy a francia miniszterelnök sem bizik már a meg- egyezés lehetőségében.

Este Hágában már az a hír terjedt el, hogy ma kihirdetik a konferencia si-

kertelenségét a konferenciát elnapol-ják. A delegátusok azért nem utazná-nak el, hanem folytatnák magánmeg-beszéléseiket.

Az angol távirati iroda tudósítója felkereste Snowden kincstári kancellárt, aki az újságíró előtt arra mutatott rá, hogy

— az a tény maga, hogy a konferen-cián Anglia egyedül maradt az álláspontjával, nem jelenti azt, mint-hogy az igazság a többség oldalán volna.

Snowden szerint már volt eset arra,

hogy a kisebbség oldalán volt az igaz-ság még akkor is, ha a többségnek a kisebbségekhez arányított számaránya még kedvezőbb, mint a hágai bizott-ságban.

Briand miniszterelnök az esti órák-ban szintén interjú adott a sajtó munkatársainak. Kijelentette, hogy nem tartja megengedhetőnek, hogy a világ-konferencia, amelyen a világra kiható fontos politikai természetű problémá-kat tárgyalnak, pénzügyi differenciák miatt zátonyra jusson. Briand még bi-zik — nyilatkozata szerint — a meg- egyezés lehetőségében.

A Daily News mai száma azt a hí- közli, hogy Mac-Donald miniszterelnök-höz Lossiemouthba repülőgépet küldöt-ték s

valószínűnek tartják, hogy a mi-niszterelnök a repülőgépen Hágá-ba utazik.

— Londoni politikai körökben ezt a hírt fentartással fogadják s más verziók szerint mégsem lehet szó róla, hogy Mac-Donald most elhagyja Angliát.

A lap különben rámutat arra a ve-szélyre, amit a konferencia sikertelen-sége okozhatna. Ez a veszély legimmi-nensebben Anglia izoláltságában nyilatkozhat meg.

Előrehaladt nyári idény miatt

A saison cikkek az összes divat színárnyalatokban, a nagybani árnál is olcsóbban kerülnek eladásra

Sima és mintás crepe de chin és georgettek —	390	Szintartó fehérnemű tuser —	79	Cérna marocain csodás színekben —	52
Francia grenadin gyönyörű kimintázásban —	78	Divat pouplenek férfi ingre —	69	la. mosó voilek izléses min-tákban —	35
Francia mintás citamin és batisztok —	52	Jó mosott siffonok és vász-nak —	29	la. szintartó ingzeplurk —	39

BIRÓ divatháza (Detail-osztály)
CLUJ, Calea Regele Ferdinand 11/a.

3. számú Höfer megszűnteti izzadását.

augusztus 11.
mharisnya,
és európai ele-
általános csodá-
tett a
CORONA
szépségben
Uj Keletben

A semmitőszéki döntés alapján szabadlábra helyezték az éhségstrájkoló kommunistákat

(Cluj-Kolozsvár, aug. 10. Az Uj Kelet tudósítójától). A tegnapi nap folyamán megérkezett Kolozsvárra a legfelsőbb semmitőszék ismeretes döntése a kolozsvári éhségstrájkoló ügyében. Dr. Cosmanta ezredorvos hírdette ki az amnesztialást a kilenc fogoly előtt. A kilenc fogoly közül öten meglehetősen súlyos állapotban vannak, úgy, hogy szanatóriumi kezelésre van szükségük. A délelőtti folyamán egy munkásküldöttség korosta fel dr. Mátyás Mátyást és dr. Steiner professzort és kérték, hogy a súlyosabb betegeket vegyék kezelés alá természetesen díjtalanul, mivel egyikük sem rendelkezik vagyon felett. Az intervenció eredményeképpen a Charitában elhelyezték Máthé-Neumann Ernőt, Chaja Lipschitzet és Avramescut, a Park-szanatóriumban pedig

Szenkovits Sándort és Rosenfeld Sándort. A többiek mgánlakásokban nyertek elhelyezést.

Chaja Lipschitz és Máté Neumann Ernő állapota a legsúlyosabb. Az ő kezelésük valószínűleg sok időt fog igénybe venni. Állapotukra vonatkozólag Steiner professzor munkatársunknak kifejezte, hogy egyelőre kénytelen a mesterséges táplálást folytatni. Glukozinjekciókat alkalmaz, amely azonban teljesen fájdalommentes. A betegeket egyelőre senkinek sem kereseti fel, mivel mindenekelőtt abszolút nyugalomra van szükségük Steiner professzor reméli, hogy pár nap múlva betegek már lesznek olyan állapotban, hogy a mesterséges táplálás teljesen kiküszöbölhető lesz.

Látogatás a temesvári Zsidó Internátusban

Ahol a tanárok barátai a tanulóknak, hogy kitapogathassák, ki milyen pályára alkalmas

(Timisoara-Temesvár, augusztus 10. — Az Uj Kelet tudósítójától). Tíz évvel ezelőtt hívák életre a Bánság fővárosában, Temesváron az első romániai zsidó középiskolát. Tíz esztendő múlt el tehát azóta, hogy a bánsági zsidóság áldozatkészsége megvette alapját ennek az ország határain kívül is közsímsert zsidó intézménynek, amely ilyenformán egy évtized fennállása után immár joggal biztosíthatja további zavartalan működését és fennállásának lehetőségeit. Valóban, a temesvári zsidó lyceum és kereskedelmi iskola tíz év alatt sok fiatal tehetséggel gazdagította az erdélyi és bánsági zsidó intellektuel rétegét. Az antiszemita heccok éveiben, amikor a zsidó tanulókat a középiskolákból, mint az egyetemről kiűldözték, a kolozsvári Tarbut-on kívül egyedül a temesvári zsidó lyceum nyújtott biztos mmedeket a tanulás lehetőségei től megfosztott, de tudományzsomjas erdélyi zsidó diákságnak. Azzal a szomorú ténnyel pedig, hogy a kolozsvári Tarbut kénytelen volt beszüntetni működését, — a temesvári lyceumra, mint az országban egyedülálló zsidó iskolára, fokozottabb terhes feladatok megoldására várt az új zsidó nemzedék, kulturanevelését illetően.

A temesvári zsidó lyceum és kereskedelmi iskola kurátoriuma és a tanárikaré az érdem, hogy az iskola az évek folyamán meg tudott felelni a növekedő tanügyi kövteleményeknek. Itt, valóban,

bebizonyosodott, hogy az egységes teremtő zsidó erő mi mindenre képes, ha kellő irányítás mellett a zsidóság egységesen lép fel áldozatkészségével zsidó kulturájának megmentése érdekében.

A temesvári zsidó lyceum kurátoriuma azonban nem állt meg az iskolánál. Állandóan előtte lebegett a súlyos probléma, hogy a zsidó diákság nevelése körül komoly maradandó eredményt kell produkálni. Már pedig ebben a kérdésben tisztán előállott a helyzet, hogy az új zsidó nemzedéket csak úgy lehet praktikus is nevelni, hogy ha a már működő zsidó lyceummal és kereskedelmi iskolával parallel felállítanak egy modern és minden követelményeknek megfelelő zsidó internátust is. Annak dacára, hogy a terv realizálása elé az évek folyamán hatalmas akadályok merültek fel, a tavaly mégis felépült a zsidó lyceum telkén, közvetlen tőszomszédságában az első erdélyi lipopolvási, egyemeletes zsidó internátus. Már az elmúlt iskolai évben ki is állította a temesvári zsidó internátus ugynevezett „próbaosztályát”, de talán mondani sem kell, hogy fényes eredménnyel. A napokban különben alkalmunk volt megtekinteni a temesvári zsidó internátust Márton Izidor kereskedelmi iskolai igazgató kisérletében, aki különben megalapítója és vezetője a temesvári zsidó iskolában újabban meghonosított új praktikus nevelési rendszernek.

A kitünő direktortól megtudjuk, hogy az elmúlt évben is már körülbelül 40 tanuló vette igénybe az internátust. Az idén, természetesen, már meg fog kétszeresedni, ha csak nem háromszorosodni ez a szám. Az új tanévre jelentkezők legalább is eddig ezt bizonyítják. Az épület már az első pillanatokban kellemes benyomást gyakorol a látogatóra. Az emeleten vannak szép, tágas szobákba elhelyezve többnyire párosával a bennlakók. Minden bennlakónak külön szekrénye és általában olyan kényelem áll rendelkezésére, ami nem is internátusra, hanem

egyenesen meleg családi otthonra emlékeztet. A fürdőszobákba és a konyhába is betekintünk, ahol Bergmanné urasszony uralja példás precizitással a helyzetet.

Márton igazgató kérdéstudnkra a következőket mondja még a nagy jövő elé néző zsidó internátusról.

— A mi nevelési módszerünk teljesen elüt a régi metódusoktól. Mi ugyanis minden tekintetben a praktikusságra törekszünk s azon vagyunk, hogy kitapogassuk a „kezelésünk” alatt álló gyermekekből a hajlamot azok iránt az életpályák iránt, melyek leginkább megfelelnek a gyerek egyéniségének. Epen ezért szakítottunk a régi pedagógiai rendszerrel, barátjai vagyunk tanítványainknak, hogy épen fennvázolt praktikus célunkat elérjük. Mondhatom, hogy a praktikus nevelés körül ddig is mán fényes eredményeket értünk el. Nem is szólva arról, hogy mindent elkövetünk, hogy tanítványaink a lehetőség keretein belül az iskolapadoktól egyenesen állásba juthassanak.

A temesvári zsidó lyceum kurátoriuma — fejezte be szavait az igazgató — minden lehető elkövetett, hogy olyan intézményt hívjon életre, mely egy új, praktikusabb, ilyenformán boldogabb zsidó nemzedéket neveljen. Mi meglettük a magunkét, most már az ország zsidóságán van a sor, hogy méltasson bennünket arra a bizalomra, melyet azzal kérünk, hogy gyermekeiket hozzánk adják, hogy az erdélyi zsidóságnak új, egészségesebb gondolkodásu vezető kulturembereket nevelhessünk.

f. m.

Hirneves orvosok

által ajánlott csodás hatása bíró

gyógyiszap,
különösen köszvény, reuma, idegsokk, isziásban szenvedők áldása. Házilag alkalmazható. Kapható:

BERNAT gyógyiszapfürdő
MARGHITA, jud. Bihar.

Prospektus ingyen. Fürdőtulajdonosoknak nagy kedvezmény.
Kilója 10 lei, 25 kiló rendelés esetén díjtalan csomagolás.

— Vágó Géza Kolozsváron. Vágó Géza, az ismert budapesti színművész és író, kít Szép Ilonka, Lavotta szerelme, Nagydolog a háboru és még több darabja révén jól ismer közönségünk, erdélyi turnéját megszakítva, pár napig Kolozsváron tartózkodik, ahol valószínűleg egész szokatlan formában fok bemutatkozni. Vágó Géza ugyanis könyvalakban megírta Mózes életét, mely már a harmadik kiadását érte meg. Most Temesváron tartott előadást „Mózes élete történelmi megvilágításban”, címmel, amelyet valószínűleg Kolozsváron is meg fog tartani.

Utazzon kényelmesen
GOODYEAR-
gumikon.

A GOODYEAR-ballon belső tömlője nemcsak tömlők, hanem valósgos levegőpárnák. A legnagyobb kényelmet biztosítják és a rázások ellen teljesen védnek. Az utas mit sem érez a lökésekből és rázásokból. Valósgal luxussal biztonságot és komfortot érez az automobilista, aki GOODYEAR-tömlőket használ.

GOODYEAR

Zsidó ifjúsági könyvek:

Oszkár bácsi zsidó meséi — 30 lej
Sas Irén: Kol-nidre — 30
Bar-Kochba (Elbeszélések, versek, szindarabok gyűjteménye) — 60

Kaphatók az U. Kelet könyvosztályában. (A pénz előzetes beküldése esetén portómentes szállítás.)

Redőnygyártásban

3 évtizeues tapasztalattal

SZÁNTÓ DEZSÓ ÉS FIA

redőny- és kályhagyára Oradea

első helyen áll.

Acéllemezredőnyök. Esslingnei faredőnyök

A első erdélyi Mizrahi-konferencia

Augusztus 25-én ül össze Iásözör konferenciára az erdélyi mizrahi szervezet Nagy feladatok megoldása vár rá. A A cionista világgkongresszus határozatai következtében meginduló, intenzívebb cionista munka különösképpen a Mizrahi ró nagy feladatokat. Mi Mizrahisták a zsidó népegyeség törhegelen hívei vagyunk; de nem a SS-okkal és deklarációk kal összekovácsolt és ideig-óráig fentartott egysége, hanem a megszakíthatatlan történelmi kapcsolat folytonosságának megerősítésével és átélésével hisszük és valjuk, hogy a zsidó nép egy osztatlan egységet alkot Nekünk sem két visszajérünk a zsidósághoz, mert mi soha tőle el nem távolodtunk. Mi nem hozunk magunkkal kívülről semmi új szerűt, idegűt, amelyet a zsidóságba mint kísérleti nyul; juttatni szeretnénk, meggyük semmisen hányzik abhoz, hogy ő új hazánkban történelmi életűnkert ott folytatjuk ahol Rómá erőszakot folygűt megszakítottuk. Ezt kihangsúlyozva előtűnk áll a Mizrahi kettős feladata: megszervezni a Galuth történelmi zsidóságot, hogy annak romlatlan szellemi kincsét és egészséges testi energiáját népűnk szolgálathá állítsuk, melyhí következik, hogy a lehető legintenzívebben kell belkapcsolódnunk az aktív Palesztina munkába, mint történelmi valóságunk folytatásának egyetlen igaz és lehető megnyilvánulásába. Ezen feladatok teljesítése tőlűnk rendkívűl tevékenységűt és erőmegfeszítést kíván. A Mizrahi történelmi tiltakozása a zsidó népek a vallás nevében való széttagolása és csoportokra való szakítása ellen. A vallás a tradíció nem lehet szétválasztó elemű, hanem ellenkezőleg egyetlen ősz szekötő képes a Galuth zsidóságának. A tradícióhoz való ragaszkodás a zsidó népet romlatlan megnyilvánulásá és csak ott ahol a zsidó népelet idegen behatások alatt elgyengűlt, megromlott, omdott össze a zsidó nép egyetlen menisvara, a tradíció. A Mizrahi kettős fronton kijűd a tradíciókhoz hű zsidókert, akik a Galuth csalódásain keresztül a nem fűrődőmség betegségébe estek ezeknek öntudósítása és a népi élet minden megnyilvánulásába való belkapcsolódása az egyik front, a másik mindennemű asszimiláció ellen, legyen az a zsidóságból kivezetű, avagy a zsidósághoz visszavetű, de az asszimilációból magávűl hozott zsidótlan felfogásűt a zsidóságha épűtteni akarű asszimiláció ellen. Ezen feladatok megoldásának világos tudatű banűl össze az erdélyi első Mizrahi konferencia. Minden hűhű népet szerető cionista zsidű tartsa szent kötelességének ezenkonferencián megjelenni avagy delegátusával magat képviselűtteni. Illusztris vendégeink Ráv Fischman Mizrahi világszervezet vezetű tagja, Lewin Epstein, dr. Márk csernovitzű fűrabbi és Bojár a Osire Mizrahi világszervezet vezetű tagja előadásaiából meg fogjuk ismerni a Mizrahi eddigi tevékenységűt és jövűbeni feladatait. Mizrahisták! Valóságűt elűstítűk! Öntudatos zsidók! Mindáján legyűtek ott!

Októbertől kezdve új képe lesz a kormánynak Maniu miniszterelnök a szünet alatt elsimítja a személyi kérdéseket Tárcát cserélnek a miniszterek

(Bucuresti-Bukarest, aug. 10. Az Uj Kelet tud.) Ismeretes, hogy az ülészek végére várták a kormány átszervezését. A minisztériumok szervezeti törvényének megjavítása után azonban úgy határoztak, hogy hat hónapig megtartják a jelenlegi kereteket és a minisztériumok és miniszterek létszámának apasztására csak a hat hónap letele után kerül a sor. Ez a határidű azonban csak maximumot képez és hogyhá a régenstanács és a miniszterelnök szükségűt látja, már korábban megkezdik a miniszterek létszámának redukcióját.

A parlamenti ülésűk idejűn azért is lehetetlen volt az átszervezés, mert amint erről beszámoltunk annakidejűn,

a tárcacsereűk körűl differenciák merűltek fel. Maniu Gyula miniszterelnök most azon van, hogy ezeket a differenciákat a nyári szűnet alatt kikűszűbölje. Valószínű, hogy jóval a hat hónap letele előtt, már októberben sor kerül a kormány átalakítására.

Ebben az esetben a kormánynak érdekes képe lesz, mert abban Vaida-Voevod Sándor külügyminiszteri, Mironescu pedig igazságügyminiszteri tárcát fog betölteni. Ez azonban még nem befejezett dolog, mert alig lesz keresztűl-vetűhű Junian érzékenységűnek megsértése nélkül. Ismeretes, hogy a bírói kinevezések körűl a kormánypárt erdélyi tagjai és Junian személyes sértesnek vesz minden kombináciút, amely

tárcájat érinti. Kárpótlásű Junianak a belügyi tárcát akarjuk felajánlani. Így minden valószínűség szerint ősbűt kezdve a kormánynak új lesz a képe:

- Miniszterelnök: Maniu
- Belügy: Junian.
- Kűlügy: Vaida
- Közoktatástűgyi és kultusz: Costachescu.
- Fűldűgy: Mihalache.
- Munka és egűszsűgűgy: D. R. Ioanțescu.
- Igazsűgűgy: Mironescu
- Kereskedelmi: Magearu
- Pénzűgy: Popovici
- Közlekedési és közmunkatűgyi: Pan Halipa, Mirto vagy Raducanu.

A miniszter attól teszi függűvű a pénzűgyi tisztviselűk elűléptetésűt, hogyan tudják beinkasszálni az adókat

Aki jól fogja kezelni az adóprűst, hamar pénzűgyigazgatű lehet belűle

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítűjűtűl.) A pénzűgyminiszterium ma közzelölötűt elűzetűt a pénzűgyigazgatűsághoz és pénzűgyi felűgyelűsűgűkhez, melyben az adó beinkasszálásűt sűregetű. A rendelet felhűyű a pénzűgyigazgatűsághoz, hogy úgy a hűtralékok, mint a folyű évi adó tartűsűk behűjtésánál fokozottabb erűlyűl járjanak el és hivatkozik arra, hogy részűnt az államnak igen nagy sűűk sege van pénzű, másrésztűl pedig jű ter mű eredmények lehetűvű teszik a lakoságnak, hogy adótartozásűt könnyűben rendezhesse.

Eddig minden rendben volnű. A pénzűgyminiszterium átlag minden három hónapra kiad hasonlű utasítűt, melyben kötelessűgei teljesítésűre figyelmeztűt az behűjtűt végűt orgánumokat. A rendeletnek itt következő része azonban újszerű és feltűlenűl figyelemreműltű. A pénzűgyminiszterium tudomásűt hozza alárendeltűjűnek, hogy mind azokat, akik „termékeny” tevékenységűt fognak kifejteni az adóbehűjtűs terűn a legjűbb

kválifikáciút kapják és speciális elbűnásban részesűlnek elűléptetésűl, míg azok kal szemben, akik termékeny működűst mutatnak fel, alkalmazni fogják a törvényes szankcióját.

Nem volnű kifogásunk az ellen, hogy a pénzűgyminiszterium kötelessűgűk teljesítésűre figyelmeztűt a lanta-

sait és ezert prűmiumokat is helyez kilátásba, de tartunk attűl hogy akadnű fognak olyan tisztviselűk akik az elűléptetésű irántű vágyukban túl fognak menni a megengedetű határokon és ez a verseny végeredműnyben az ország adófizetésűben ugyanacsk kimerűlt lakosságának bűrűre megy.

Fantasztikus detektivregűnűyű rajzolódnak a csehországi kűjgyilkossági esetek

Isműt eltűnt egy fiatal leány és ugyanakkor egy fekete autű szűgűldűt végű a falun

Prága, augusztus 10. — A prágai rendűrsűget napok óta foglalkoztatja Janotová hártancosnű meggyilkolása, amelyhez tegnap az ismeretlen kolini nűi holttest megtalálása járűl, ma pedig már egy harmadik kűjgyilkosságrűl érkezik jelentűs. A kolini holttest személyazonossá gát még mindig nem sikerűt megállapítani, habár egy Brazik nevű földműves felismertű vűl benne leányt, aki elszűgűdűt Irsa hradekovi vendűglűshűz és onnan néhány nap mulva eltűnt. Ma Mnichov közsűgbűl jelentűtek a prágai rendűrigazgatűságnak, hogy ott nyomtalanul eltűnt egy Bencsira Mária nevű fiatal leány. Az eltűnésben nem lűt volna semmi különűs, ha közvetlenűl az eltűnés előtt nem láttak volna a közsűgben egy

nagy fekete autűt, amelyben két ur űlt. Egűszűn különűskűpen ez a fekete autű szerepel a Kolin melletti Ratibor jakosainak tanűvalkműsásában is, akik azt mondják, hogy körülbelűl a gyilkossági idejűn, mintegy tíz-tizenkűt nappal ezeltűt a közsűgben járt a titokzatos fekete autű és a halastű felű vette utját.

A prágai rendűrigazgatűsági karűlűtve a csendűrparancsnoksággal most mozgűsűtotta egűsz Csehország közbűztonsági szervezetűt, min hogy a vidéken óriási az izgalom. A kojintű csendűrsűg annyűt már beigazoltnak vűl, hogy a meggyilkolt ismeretlen nűt nem a halastű környékűn gyilkolták meg, hanem máshonnan szűl-íparlovagok avagy bankműgnások, amu n litották oda.

A CLUJ

Tacumul

ezűstűrugyűrban

Telefon 4-82

készűlt minden darab evű-eszkűz és dísz-tűrgű ezen gyűr-jelűl van el-látva.

800-as finomsági!
Gyűrtműnyűnk minden jobb ékszerűtűtben megrendelhetűk. — Viszonteladűknak: „TACAMUL” ezűstűrugyűr Cluj, Strada N. Iorga 11/A

זיך ערציינען אום עכטעם זילבער: כל קודש תוכה אוד אנדערע לייכטער אהרונם העלמער, סעךער-שיססעל אוד ועמלכע ריטוע ללע געגעשטענדע

Málnási Mária-forrás

Természetes alkalikus sűgűgyűviz. A legjűbb nyűlkaoldű gyűgűszer. Gyomorégűt azonnal megsűntet. — Mindenűt kaphatű!

Kűtkezelűsűg: Brassű. Fűlerakat: **Bognár & Szántű Rt.** Cluj-Kolozsvár. — Telefonszám: 72.

Hirdessen az Uj Keletben

Szabű Jenű

divatkűlűnlegessűgek nagyűruház a CLUJ.

1 m. szerb vűszűn	— — — — — Lei 25.—	1 m. mintás crepp pongyolára	— — — — — Lei 39.—	1 m. mintás grenadin	— — — — — Lei 68.—
1 m. opalln minden színben	— — — — — " 29.—	1 m. mosű delain Cosmanos	— — — — — " 39.—	1 m. zephír ingekre	— — — — — " 39.—
1 m. fehűrnemű vűszűn	— — — — — " 29.—	1 m. 100 cm. szűvet ruhára	— — — — — " 88.—	1 m. crepp pastel szűnekben	— — — — — " 29.—

Kűrem kirakataim megtekinteni!

Kűrem kirakataim megtekinteni!

Gáz ... Hogyan lett a világháború forrásából a sötétség és borzalom réme

A modern kor tragédiája, hogy hatalmasan fejlett technikai vívmányai, amelyek az emberiség boldogulásának művét lennének hivatva előmozdítani — valami kegyetlen végzet kezében a kultúra és az emberiség ellen fordulnak. Georg Kaiser a modern lélek tragikumának költője „Gáz” című drámájában szinte megrázó erővel állítja oda a kor összeomlásának szimbólumaként a „tegnapi világháború fegyverét” — a gázt!

A világháború történetének legrettenesebb fejezetét szólnak a gázháborúról. Az optimisták azt hiszik, hogy azok a szomorú tapasztalatok, amelyeket a gázháború okozta rettenetes veszteségeket szolgálhatnak, azzal az eredménnyel járnak, hogy a jövőben nem fenyeget többé a gázháború réme. A népszövetségnek vagy más hasonló nemzetközi szervezetnek elegendő erkölcsi ereje lesz ahhoz, hogy a gázháborút lehetetlenné tegye. Milyen keserves csalódás éri majd azokat a monografiákat és nagyobb cikkeket, amelyek 1914 óta megjelentek és amelyek a gázháború kérdéséről szólnak. Körülbelül háromszáz ilyen monografia került ki eddig a sajtó alól.

Hogy a világháború során milyen véres pusztítást végzett a gázadás, arról nem kell bővebb magyarázattal szolgálni. Tény, hogy a világháborúban körülbelül ötvenféle harci gázt használtak és ezeket még rendszerbe is foglalták. Élettani hatásukat tekintve négy csoportba oszthatók ezek a gázok:

1. Mérgező harci gázok, amelyek a vérben okoznak káros elváltozásokat: cian, szén-dioxid.
2. Fojtó harci gázok, amelyek kivált a légutakban, kiváltképpen a tüdőben okoznak súlyos elváltozásokat: klór, foszgén, peranyag, klórpikrin stb.
3. ingerlő harci gázok, ezek könnyezést, tüsszkélést, köhögést idéznek elő: bromaceton, klark I. és II. stb. és
4. maró harci gázok, amelyek a test felületén tályogokat okoznak.

Az egyes csoportok között természetesen vannak átmenetek, mert például az ingerlő harci gáz lehet fojtó vagy maró is a maró harci gáz pedig lehet mérgező vagy ingerlő is.

A párizskörnyéki békeszerződésben az ántant a volt központi hatalmaknak minden olyan ténykedését megtiltotta, amely a gázhadviselésre irányul. Nekünk csak a gázvédelmet engedték meg, ők pedig a világháború után kezdtek szervezkedni és valóságos szervezést a jövő gázhadviselésére. Egy amerikai tábornok már 1920-ban ezt írta: „A jövő háborúját azok a tábornokok és vezérkarok fogják megnyerni, amelyek a kémiai fegyvereknek legnagyobb szerepet fognak majd játszani”. Az amerikaiak Baltimore mellett hatalmas kémiai létesítményt állítottak fel, amelyben ezidőig 859 szakember dolgozik: 84 tiszt, 73 kémikus, 13 mérnök és hét orvos. Az arzenál ma 250 gázalapot gyárt naponta, termelése azonban huszezer darabra fokozható. A feltalált gázokat és ezeket megfélemlítő gázvédelmi felszereléseket embereknek próbálják ki az „első gázvezető” hadi gyakorlatain. Az arzenálban hadi gázskola is működik, tisztító tanfolyamok nyolc hétig, a legény-ségi kurzusok pedig négy hétig tartanak. Amerika riválisa, Japán is igen hamar felismerte a gázhadviselés jelentőségét. Mivel céljának elérése hatalmas anyagi áldozatokat követel négy aktív katonai divízióját áldozta fel azért, hogy a gázhadviselési tevékenységéhez szükséges összeget előteremtse.

Bármennyire igyekeznek is eltúlozni a katonai hatalom, mely gáztechnikai szempontról a legelső helyen áll. Már hat évvel ezelőtt megszervezték a Tudományos

és Ipari Kutatások Nemzeti Irodáját, amelynek tulajdonképeni célja a gázvédelem tökéletesítése és a német kémiai iparral való verseny. Később felállították a tartákos tisztak technikai tanfolyamát. A francia hadügyminiszteriumban három osztály foglalkozik a gázszolgálattal.

Francia mártára és francia segítséggel rendezték be gázszolgálatukat a csehek és a lengyelek is. A csehszlovák gázvezetésnél Olmützben van, tüzér-ségi gázmuniciót pedig a Skoda-művek állítanak elő. Romániában, Jugoszláviában szintén kezdenek foglalkozni a gázhadviselési és jellemző, hogy Frunse, a szovjet hadügyi népbiztos 1925-ben a tifliszi szovjet-kongresszuson bejelentette, hogy a szovjet hadsereg részére készülő gázmuniciógyártás „megnyugtató” haladást mutat.

A volt központi hatalmak sorában Németország, amely a kémiai ipar terén mindig vezetőhelyet foglalt el, most csak a gázvédelem terén szervezkedhetik. Itt azután mintaszéri tevékenységet fejt ki. A védekezés megszervezése természetesen

szoros összefüggésben áll azzal a kérdéssel, hogy a gázhadviselés a világháború után milyen irányban mutat fejlődést. 1925-ben már több mint ezer új gázvegyületet ismertek. A gázhadviselés újabb tankokkal kombinálják, a gázalapot valóságos szárazföldi tengeralattjárók, amelyek sűrű mesterséges füstbe és ködbe burkolva minden akadályon átrobbogva, félelmetes fegyverei lesznek a jövő háborújának.

A gázfegyver hatékonysága azonban mindig a vele szemben álló gázvédelemtől függ, amely tömegvédelem lesz. Ma talán még a humoros lapok anyagába tartozik, hogy a jövő háborúja idején a kávéházi teraszon is csak gázalappal felfegyverezve lehet szürcsölni a fekelekávéját, de sajnos, nemzetközi egyezményeken kívül a védekezésnek ezt a módját is elő kell készíteni és erre figyelmeztet bennünket annak az amerikai tábornoknak mondása, amelyet a cikk elején idéztünk: „A jövő háborúját az a hadsereg fogja megnyerni, amelynek több kémiai fegyvere, azaz mérgező gyilkoló gáz áll majd a rendelkezésére”.

A világ legunalmasabb állására nem akad pályázó pedig tízmillió állásnélküli van Amerikában

— Kétségtelen, hogy a magányosság az emberi lélek legsúlyosabb próbaköve, ugyanakkor azonban az is kétségtelen, hogy a legnépszerűlenebb állapot, ami az emberi feladatok elvégzésénél számíthat. A szociális tudat fejlődésével pedig fokozatosan fejlődik az emberi együttműködés és közösségérzés bensősége. A múltban még voltak példái a magányosságának, ma azonban már egészen anakronisztikussá vált. Most egy érdekes és jellemző eset játszódott le, amely az unalom szerepét az emberi munkában fényesen megvilágítja.

Melyik a világ legunalmasabb állása? Ha ilyen pályázatot tűzne ki valaki, egész biztos, hogy a Ganett Rock-i világvilágítótorony vinné el a pálmát. Ennek a toronynak az óra tölti bejétségekívül az elképzelhető legunalmasabb állást. Ez a világítótorony az Egyesült Államok atlantióceáni partjának legelhatgatottabb pontján áll. Mélyen a tengerbe nyúló végében van a világítótorony és több napi járőrföldre van tőle a legközelebbi emberlakta hely. Amellett még kellemetlen és életveszélyes is az állás, mert gyakran óriási viharok dühöngenek ezen a tájon és ha a toronyőr esténként kimegy a világítótorony terraszára, hogy meggyújtsa a lámpákat, vastag kötéllal kell magát a toronyhoz erősítenie, hogy el ne sodorja a vihar. Ezenkívül háromszor érkezik

hadjó a világítótoronyhoz. A hajó kapitánya átadja a toronyőrnek a fizetését és négy hónapra elegendő élelmiszerkészletet, valamint néhány újságot. A legutóbbi toronyőr tíz évig teljesítette szomorú, magános hivatását. Most már nem bírta tovább; lemondott.

— Tíz év alatt egyszer sem beszéltem senkivel egy félóránál hosszabb ideig — mondta a távozó toronyőr. — De még az ilyen esetek is ritka ünnepnap számomba mentek. Minden szórakozásom az volt, hogy a bibliát olvastam és néha keresztretjvényeket fejtettem.

Néhány évvel ezelőtt kellemes meglepetés ért. Az állami hajó kapitánya hozott nekem egy sakkasztalt és egy sakk-könyvet, úgyhogy attól kezdve sakkproblémák megoldásával is szórakozhattam. De azért elég volt tíz évig abból az életből. Most már nem bírom tovább.

Most tehát új pályázatot kellett kiírni a toronyőri állásra. Az illetékes hatóság véleménye az volt, hogy senki sem fog jelentkezni erre az állásra, különösen amióta a toronyőr interjúja megjelent. Valószínűleg Amerika tízmillió munkanélkülijének közül csak egy vállalkozna erre az állásra. — Ő is boldogtalan szerelme miatt határozta el magát erre a lépésre.

Árverezik Krausz Simon műkincseit

Hogyan értékesítik a bukott bankár vagyonát. Krausz Simon elsejtelől már lakbért fizet Stefánia-uti villájában

Budapest, augusztus 10. A Postatakarékpénztár árverési csarnokában október közepé táján kiállításra kerülnek Krausz Simon auktora bocsátandó műkincsei. Az aukció maga valószínűleg csak november elején lesz.

A művészi tárgyak kikiáltási árának összértéke körülbelül 400.000 peng. lesz, ami nem is eszalható, ha tekintetbe vesszük, hogy többek között hetven festmény kerül árverésre, tulnyomóan nagy magyar mesterek Munkácsy, Paál, Csók stb. vásznai, közöttük egy hatalmas Munkácsy-tájkép körülbelül 26.000 pengős kikiáltási árral. Eladásra kerül továbbá négy darab XVIII. századbeli flamand gobelin, közöttük az egyik kikiáltási ára 120.000 pengő. Őt szobor is gazdára vár, így például Dankó Pista híres szegedi szobrásznak egy kisebbített

mása. Rendkívül értékes butorok s porcellánok is szerepelnek majd az aukción, nem szólva a negyvenöt kisebb-nagyobb perzsaszőnyegről. Az aukció nagy mérete és elsőrendű anyaga bizonyára úgy a belföldi mint a külföldi szakkörök és vásárlóközönség érdeklődését fel fogja kelteni.

Krausz Simon legendáshírű villái, a nemrég még gazdag bankár Stefánia-uti és svábhegyi rezidenciái, amelyek úgy éltek a köztudatban, mint a pénz és a bőség szimbólumai, szintén nem kerültek el a sorsukat. Az utóbbi hetekben egy részvénytársaság, melynek részvényeit a Magyar-Olasz Bank tartja kézben, megvásárolta a Krausz-féle birtokot és pedig azért, hogy azokat a lehető legjobb áron értékesítse. Az újpesti Parcellázó R.-T., melynek rendkívül érde-

kes szerepe van az elárverezendő ingatlanok körül, már megis kezdte a tárgyalásokat az irányban, hogy a villákat értékesítse. A svábhegyi villáért 250.000 pengőt kér, míg a nagybörzsabáns Stefánia-uti villának eladási árát 300.000 — 350.000 pengőben állapította meg. A svábhegyi villát az Újpesti Parcellázó R.-T. a benne levő gyönyörű butorokkal együtt vette meg és az esetleg jelentkező vevőket bizonyára csábítani fogja a villa csodaszép angol parkja. A kertész elmondása szerint Krausz Simon, amikor kint lakott a villában, maga ügyelt arra, hogy kedvence pálmáit és virágjait semmi baj ne érje. Egyébként Krausz Simon nemcsak a virágokért szerette, hanem a gyönyörű tölgyeket is, melyek a villa parkjában találhatók és szabad idejében sokszor maga is dolgozott ebben a kertben.

A Stefánia-uti villa története nagyon érdekes. Krausz Simon családja ebben a villában lakik továbbra is és az Újpesti Parcellázónál úgy tudják, hogy a család egészen addig a villában szándékosan maradni, ameddig az Újpesti Parcellázónak nem sikerül vevőt találni rá. Az érdeklődés az úgynevezett, hogy az Újpesti Parcellázó, mely így Krausz Simon háziura lett, már meg is szabta — igen méltányosan — a Stefánia-uti villa lakbérét. Így tehát előállt az a kétségtelenül érdekes szituáció, hogy Krausz Simon augusztus 1-étől kezdve lakbért fizet a Stefánia-uti villában, melynek nem is olyan régen még tulajdonosa volt. A Krausz Bankhoz hitevidéklációja csendben s most már gyorsabbi tempóban folyik.

Fürdőre, nyaralóhelyekre utazó előfizetőinket felkérjük, közöljék pontos címüket a kiadóhivatallal, hogy az Uj Keletet főnnakadás nélkül küldhessük.

A Loteria Sinistratilor

(Károsultak sorsjátéka)
második húzása

5845

nyereménnyel

összesen

7,000.000

lei értékben

Főnyeremény:

1,000.000 lei.

Egy két a 25 leles darabból álló sorsjegy ára 50 lei.

Női és férfiruhákat vegyileg fest, tisztít Unió Cluj

Vasárnap
Uj Kelet
Főszerkesztő
Felelős az
Bukaresti
Lipsa
Az Uj Kelet
forr
— Me
500.000
A CFR
lák my
lításra
facégek
hírdeték
től több
tomi.
E
első díj
yorkból
„Ameri
ján mul
Arkansa
szépségv
rom fon
egy leg
Az egyi
jai is h
senyrol
fel hog
nyerni a
a zsüri
volna. a
gyobb v
első díj
teremben
hamoztá
állapítás
legszebb
rona” ha
segítség
zsüri ta
— Há
egy beo
grából
ca köz
kott és
Jovanov
mir mu
követ t
Bulit h
vics és
vedtek.
megáll
ségért n
felelősé
tartozko
— Ha
bomlási
bélhuzar
morsavt
ton mu
bunkulu
zsef” ke
szafejló
„Feren
óta min
kolás g
rendeli.
drogéria
Vé
é
legyeng
dr.
Fem
mert ez
be egész
célját, ki
sodik és
szer. Ren
nem okoz
kurára a
tán után
szertá
Hat üveg

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marion Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str. Lipszani 91.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomá át csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Megtartotta a CFR az árlejtést az 600.000 talpára. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatóságánál ma tartották meg az árlejtést 500.000 talpára szóló árúval. Az árlejtésen többnyire erdélyi facégek vettek részt. Az eredményt nem hirdették ki, de valószínű, hogy a szállítást több vállalat között meg fogják osztani.

Egy lábszépségsversenyen az első díjat egy férfi nyerte meg. Newyorkból jelentik: Egész Newyork az „American Express” alábbi históriájának mulat. A „Marshall Field et Sons” Arkansas City-beli nagy áruház lábszépségsversenyt rendezett, amelyre három fontos díjat tűzött ki. Az első díj egy legújabb típusú Ford-kocsi volt. Az egyik ismert sportklub fiatal tagjai is hallottak a készülő szépségsversenyéről és egyikük fogadást ajánlott fel, hogy leányának öltöztet meg fogja nyerni az első díjat. A verseny napján a zsűri anélkül, hogy valamit is sejtett volna, az említett sportklub legnagyobb öröme Bob Mosleynak ítélte az első díjat. Amikor a titok kiderült, a teremben lévő összes hölgyek megröhamoztak a szerencsés fiút, hogy megállapítsák milyen arányt hord a legszebb — férfi láb. Az ismert „3 korona” harisnya volt a lábán, amelynek segítségével tévutra tudta vezetni a zsűri tagjait.

Három embert maga alá temetett egy beomlott hegy Délszerbiában. Belgrádból jelentik: A délszerbiai Rudenica közegben egy nagyobb hegy leomlott és maga alá temette Ruli Dániel, Jovanovic Bogumil és Koszics Radonir munkásokat, akik a hegy aljában követ törtek. A lezuhanó földtömeg alól kullit holtan húzták ki, míg Jovanovic és Koszics súlyos sérüléseket szenvedtek. A lefolytatott vizsgálat során megállapították, hogy a szerencsétlenségért magukat a munkásokat terhelő teherföltség, mert figyelmeztetés ellenére tartózkodtak a veszélyeztetett helyen.

Hasszorulás, rossz emésztés, erős bomlási és erjedési folyamat a gyomor-bélhuzamban, bélbaktérium- és gyomorsavtúltengés, az arcbőrön és a háton mutatkozó kiütések, valamint karbunkulusok a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata mellett visszaféjldnek. Számos gyakorló-orvos a „Ferenc József” vizet már évtizedek óta mindkét nembeli felnőtteknek és iskolás gyermekeknek kitűnő sikerrel rendel. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Vérszegény, sápadt, étvágytalan,
legyengült és állandó fejtájtásban szenvedők, saját érdekükben használják a

dr. FÖLDES-féle Ferrol Vastáplikör-t

mert ez megszabadítja az embert a felsorolt betegségektől, elősegíti a vörösvérsejtek képződését, kitűnő étvágytató, erősíti a testmegerősödik és súlyban gyarapodik. A legjobb hízó szer. Rendkívül kellemes ízű, fo va bevétele nem okoz nehézséget. Egy üveg ára 95 lej. Egy kurára 6 üveg szükséges. Megrendelhető postán utánvétellel **dr. FÖLDES gyógyszer-tárától Arad, Strada Eminescu 21.** Hat üveg rend. lésnél postal díj nem lesz számítva

Militarizálni akarja a kormány a zsilvöldyi bányákat

Öt-ötezer lej segélyt utalt ki a kormány az elesettek hozzátartozóinak A szociáldemokraták azzal vádolják Rozvan prefektust, hogy ő tette az első lövést

(Lupeni-Lupény, aug. 10. Az Uj Kelet tudósítójától). A szerencsétlen emlékü sztrájk véget ért, a munkások felvették a munkát és a bányavároska élete visszafordult normális medrébe. A szuronyos katonák és csendőrök száma óráról-órára ritkul, a hatóságok természetesen parancsolják vissza a karhatalmat régebbi állomáshelyeikre. A veres napokra már csak a 23 sírhant emlékeztet, amelynek árnyékában csigalassúsággal folyik a vizsgálat.

Ötezer lej halottanként tegnap esti minisztertanács a lupenyi eseményekkel foglalkozott s a kormány nem túlságosan gavalléros gesztussal 5000 lejt utaltatott ki halottanként a közelharban elesett bányászok hozzátartozóinak. Ez az 5000 lejt az egyetlen pozitívum a vizsgálat és a jóváteletli akció eddigi során. A hivatalos vizsgálat ezenkívül semmi egyéb nem produkált. Fogantatott ugyan 15 letartóztatott, de ezeket a letartóztatásokat is csak a szociáldemokrata képviselők erőfeszítésére hajtották végre. A letartóztatottak között van Munteanu, Buciuman, Ionescu, a hírhedt sárga szakszervezetek vezetői és 12 olyan munkás, akiket sztrájkal és ellenállással vádolják felbujtással vádolnak.

A szociáldemokraták meglepő vádja Rozvan ellen

A hivatalos vizsgálaton kívül két szociáldemokrata képviselő, Fluera és Lucian dr a kormánytól kapott teljhatalom alapján külön vizsgálatot folytattak. A szociáldemokrata képviselők egyáltalában nincsenek megelégedve a hivatalos vizsgálat eredményével és Maniu miniszterelnökhez intézett éleshangú táviratukban konkrét vádat emelnek Rozvan prefektus ellen, akinek vád alá le-

yezését követelik. A szocialista vizsgálóbizottság azzal a meglepő és hihetetlen váddal illeti Rozvan prefektust, hogy ő volt az, aki az első lövést tette. Szerintük Hunyad megye prefektusa a munkásokkal való tárgyalás közben kikapta az egyik granicár kezéből a puskát s Füzvelten közelből rálőtt az egyik munkásra. Ennek logikus következménye volt ezután a vérontás. A szociáldemokrata képviselők azt is állítják, hogy a véres események előestéjén a bányavezetői és óriási dorbézolás rendezett, amelyen a prefektus, valamint a karhatalom tisztjei vettek részt és amely alkalommal rengeteg italt fogyasztottak el.

A miniszterelnökhez intézett távirat azzal végződik, hogy ha a hatóságok továbbra is lanyhán kezelik a vizsgálatot, úgy a szociáldemokrata képviselőknek nem lesz más választásuk, minthogy dolguk végezte nélkül térnek vissza Bukarestbe. Maniu Gyula haláluktalanul válaszolt a két szociálista képviselő válaszára és közölte velük, hogy utasította az igazságügyminisztert az összes szükséges intézkedések megtételére.

Hamis vágyakokra alarják teleni a vizsgálatot

A Zsilvöldyében rendkívül kellemetlen impressziót kelt, hogy a fővárosi sajtóorgánumok egy jelentős része politikai tökélet akar követelni az eseményekből és tendenciózus cikkeikkel nagyban segítik a kormány részéről megindított vizsgálat elposványosítását. A zsilvöldyi munkásság ezen ezért nagy erőfeszítéseket tesz, hogy a vizsgálat ne kerüljön se tendenciózus tévutakra, se zsákutcába, hanem a valódi bűnöknél állapodjék meg. A kor-

mány, úgy látszik, a munkaügyi miniszterben akarja megtalálni az események bűnbakját, legalábbis erre mutat, hogy a kormánnyal szimpatizáló lapok azt állítják, hogy a kormány és a sziguranca a zsilvöldyi állapotokkal szemben megtették a kötelességüket, ellenben a munkaügyi miniszterium egyrészt szakértelem nélkül kezelte a zsilvöldyi munkások ügyét, másrészt bűnös könnyelműséggel elhanyagolta a bánya és munkások közötti konfliktus likvidálását.

Raducanu miniszter e pillanatban a Zsilvöldyében van, hogy személyesen tanulmányozza a helyzetet és a bukaresti lapok azt a verziót közlik, hogy Raducanu miniszternek a lupenyi események miatt távoznia fog kellőni helyéről.

Azzal mindenki tisztában van, hogy rendkívül súlyos körülmények várnak tisztázásra s minden halogatás csak újabb veszélyt rejtene magában. Lupényben a sztrájk véget ért, a kedélyek azonban az agyonsanyargatott Zsilvöldyében csak akkor fognak megújogni, ha egyrészt a szankciók is megszülelnek, másrészt generalisan fogják rendezni a zsilvöldyi munkáskérdést. Hítel érdemlő helyről vesszük az a hírt, hogy a kormánynak kész programja van a zsilvöldyi munkáskérdés megoldásának tekintetében. Eszerint a bányákat átmenetileg militarizálni akarják, amely idő alatt előkészítendő azok nacionalizálását, vagyis állami tulajdonba vételét és ezzel a tranzakcióval remélik a munkások kérdésének is egészségesebb alapokon való megszervezését.

Egy őrmester véresre vert egy káplárt a ploesti váróteremben. Ploestből jelentik: Tegnap a ploesti állomás III. osztályú várótermében egy káplár várakozott a bukaresti reggeli vonatra. A káplár kíséretében volt egy közlegény, akit a káplár felettes hatóságai elé vitt a fővárosba, mert katonaszökevény volt. A vonat érkezése előtt megjelent a váróteremben a ploesti térparancsnokság őrmestere egy káplár kíséretében. Az őrmester követelte a bukaresti káplártól foglyorogtóni szabadonbocsátását és fegyverének átadását. A káplár felsőbb parancsra való hivatkozással megtagadta az engedelmességet. Az őrmestert sértette alantasa fölényes válasza és szó nélkül torokragadta a káplárt, akit véresre vert. A közönség egy része az őrmester, a másik része a káplár pártjára állott és a verekedés tömegbotránnyá fajult, melynek hevében számosan megsebesültek. A botránynak egy alezredest vetett véget, aki a verekedőket bekisértette a térparancsnokságra, ahol megindították ellenük az eljárást.

A marosvásárhelyi földgáz ügye végre rendeződött. Marosvásárhelyről jelentik: Az új városi vezetőség által szerkesztett új földgázszervezőkre nézve megegyezés jött létre az összes illetékes tényezők között és csak a formai megegyezés van hátra. E célból szombaton reggel Marosvásárhelyre érkeztek dr. Hatiegan Emil kolozsvári egyetem tanár, az U. M. G. igazgatósági tagja és Lázár Vasile tömeggondnok, hogy a szerződést aláírják. A földgázárakra nézve 45 százalékkal előnyösebb a jelen szerződés a réginél. A földgáz alapára az új szerződés értelmében köbméterenként 78 bani.

Rapid vonatokhoz
vasuti jegy, a számozott ülőhellyel együtt, előre megváltható a

Dr. MEZEI-féle menetjegyirodában Cluj,
Piata Unirii (Főter.) Városháza. Ugyanott külföldi vasuti jegyek 60 napi érvényrel kaphatók

Lemberg környékén árviz pusztít. Bécsből jelentik: Lembergi jelentés szerint Stanislau és Kutj között nagy területen árviz pusztít. Bohorodcanj városkában a tengerre dagadt hegyipatak árjába öt gyermek belefuladt. Több községet teljesen ki kellett lakoltatni. A segítő akciót beindították.

Elutazott Scotus Viator. Tegnap délután 4 órakor a Rapiddal elutazott Kolozsvárról Scotus Viator, miután betegségből teljesen kigyógyult. Az angol professzor Nagyváradon keresztül Csehszlovákia felé vette útját. Kolozsvári barátainak megbízásából Martalogu, a Patria főszerkesztője kísérte el a határig.

Láb-, kéz-, hónaljizzadás
ellen
PODOL.
Hatása biztos, üdít, tisztít, a bőrt puhán tartja.

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. — Főrdőszobák, golfütés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasóterem és fodrászműhely. Bár Buffet.

Rendkívül leszállított szobárák!

helyekre
feikérjük.
et a kiadó-
Uj Keletet
küldhessük.

ria
tilor
játéka)
zása
nyel
ben
ny:
lei.
leles
sors-
lol.
Pluj

SPORT

A bécsi Wacker Kolozsváron

A mai nap egyetlen, de annál érdekesebb sporteseménye a bécsi Wacker kolozsvári vendégjátéka. A bécsiek teljes első csapatukkal szállnak sikra, hogy bemutassák a kolozsvári közönségnek az osztrák iskola kicsiszolt tudását. Kolozsvárt 4 éve járt legutoljára osztrák csapat, akkor súlyos vereséget mértek az itteni egyesületekre. A Wackerrel szemben kombinált csapat játszik, amely remélhetőleg nem fog gőzappal kikapni, mégis az osztrákok biztos győzelme előrelátható, tekintettel arra is, hogy a kolozsvári játékosok néhány hétig pihentek. Az eredmény azonban nem is annyira fontos. Fő, hogy szép játéknak legyenek tanúi és ez esetben teljes sikere lesz a vendégeknek és a szövetségnek is, mely a lezúllott kolozsvári futballsportot — áldozatok árán is — értékes mérkőzésekkel kívánja feljavítani.

Az osztrákok felállítását már tegnap követték, a kolozsvári együttest csak közvetlenül a mérkőzés előtt fogja a szövetségi kapitány összeállítani.

A mérkőzés délután 6 órakor kezdődik, előzőleg a Haggibbor és Amateur csapatok játszanak revánsmecset.

A Haggibbor futballszakosztálya közli, hogy a mai futballmérkőzésen a következő játékosok szerepelnek: Löbl, Zelig, Rafael, Weisz A., Geist, Márk, Rosenfeld Lajos, Léb, Farkas, Lebovits, Lázár, Zelig R., Jakab. A játékosoknak 3 órakor jelentkezniük kell a főbírátnál.

Kolozsvári csapatok vidéken. A KMSC ma Tordán játszik a Törökvel. — A KAC az MSE vendége futballban és tennisben. — A Morvay egyesület az egeresi Minerul-lal játszik Egeresen.

Ma fejeződik be a Haggibbor házi teniszversenye, a Haggibbor házi teniszversenye valószínűleg általános érdeklődés mellett holnap fog befejeződni. A teniszszakosztály felkéri a versenyzőket, hogy pontosan jelenjenek meg a pályákon.

Legujabb sporthirek

Magyarország óriási gólaránnyal verte Angliát a vízipólóban. Budapestről jelentik: Ma este került eldöntésre a magyar-angol vízipólo mérkőzés, amelyet a magyar csapat 13:1 gólaránnyal nyert meg.

Kolozsvári ugró sikere a budapesti nemzetközi atlétikai versenyen. Budapestről jelentik: Ma délután a BBTE nemzetközi atlétikai versenyén a rudugrásban Bíró kolozsvári induló 370 cm-rel második lett Karlovics mellett, aki 391 cm-es ugrásával új magyar rekordot állított fel.

G 409

R 406

A nyári kedvezőtlen vételt csakis

Tungsram

Bárium csövek

használata által javíthatja meg.

L 414

P 414

Rádió műsor

Idő: közép-európai

VASÁRNAP, augusztus 11.

Budapest. 9: Ujsághírek. Kosmetika. 10: Református istentisztelet a Kálvintéri templomból. 11: A salzburgi ünnepi játékok keretében a Wiener Filharmoniai Társaság hangversenye Salzburgból. 15:30: A m. kir. földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. Grabner Emil m. kir. gazdasági főtanácsos kísérletügyi igazgató előadása: Őszi teendők jó tengeri és lakarmányröpvetőmag, valamint burgonyavetőgumó biztosítása érdekében. 16: Rádió Szabad Egyetem. 1. A szabadságharc dalai. Énekli Jákó Béla. Kiséri Bura Sándor és cigányzenekara. 2. Boroszlai Árpád. A világios feyyerletétel (80 éves évforduló). 3. A szabadságharc dalai. énekli Jákó Béla. Kiséri Bura Sándor és cigányzenekara. 4. Az Országos Stefánia-szövetség előadása. Dr. Rohrböck Ferenc főorvos felolvasása: Miért pusztul el olyan sok csecsemő nyáron, hogyan előzhetjük meg. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17:30: A budapesti államrendőrség zenekarának hangversenye az alsómargitszigeti Márkus-étteremből. 19: A Budapesti Színház operettjének főbb énekszámai. Előadják: Fejes Teri, Somogyi Nusi, Lécsy Kató, Gözön Gyula, Érczkövi László, Bekássy István s a Budapesti Színház zenekara. Vezényel: Szánthó Mihály karnagy. 20: Sporteredmények. 22:25: Színműelőadás a Studióból: A Noszty-fiu esete a Tóth Marival. 22:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Belgrád. 20:30: Rádióhangverseny. 21:40: Dal-st. 22:30: Fúvószenekari hangverseny. — **Berlin:** 20: Közvetítés az állami operából: Az alkotmányünnep. Berliner Philharmonisches Orchester. Utána tánczene. — **Bern:** 20: Hangjáték. 20:35: Zenekari hangverseny. 21: Népdalok. 22: Hangverseny. **Pozsony:** 19: Fúvószenekari hangverseny. Majd hangjáték Prágából. 22:20: Kávéházi zene. — **Breslau:** 18:25: Dalok zongorakísérettel. — **Kassa:** 20: időjelzés és esti harangszó a domból. 20:15: Ének- és fuvolahangverseny. 21: Orgonahangverseny. 22:20: Közvetítés Prágából. — **Königsberg:** 18:45: Közvetítés Berlinből. 20: Az alkotmányünnepségek közvetítése a berlini operából. — **Krakó:** 20:30: Hangversenyközvetítés Pómanból. 22:45: Éttermi zene. — **Leipzig:** 17:30: A német-svéd válogatott vízipólo-mérkőzés közvetítése. — **Milano:** 20:30: Leoncavallo „Bajazzók” c. operájának közv. — **München:** 20: Az alkotmányünnep közv. Berlinből. 22:30: Esti hírek, utána tánczene. —

Nápoly: 21:02: Cuscina: „Il ventaglio” c. operettjének előadása. 23: Jazz-band. — **Oslo:** 20: Zenekari hangv. 21: Zongorahangverseny. 22:35: Tánczene (gramofon). — **Posnan:** 20:05: Hangverseny. 23: Tánczene. — **Prága:** 20:40: Könnyű zene. — **Riga:** 20: Népszerű zene. 22:30: Tánczene. — **Róma:** 21: Részletek a „Faust” című operából. — **Stambul:** 22:10: Tánczene. — **Stockholm:** 21:40: Tánczene. — **Stuttgart:** 20: Alkotmányünnep közv. a berlini operából. — **Torino:** 20:30: Közv. Milanóból. — **Toulouse:** 20:30: Hangverseny. 20:45: Dalok. 21: Hangv. 21:45: Tánczene. — **Varsó:** 20:05: Vidám előadás. 20:37: Esti hangv. — **Bécs:** 18:30: Rádió-trió. 20:15: Operett-részletek. — **Wilna:** 20:30: Esti hangv. 22:45: Tánczene. — **Zágráb:** 20:35: Esti hangv. 22: Tánczene. — **Zürich:** 20: Vidám dalest. 21: Vidám népies trombitahangverseny.

Hétfő, augusztus 12. — Budapest: 9:15: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 1. Fricsay: „Alba regie” — induló. 2. Strauss J.: Képek az északi tengeren — keringő. 3. Mozart: A színigazgató c. operából — megnyitó. 4. Ábránd „Mendelssohn F” műveiből. 5. Wieniawski: Souvenir de Moscou. Hegedűszólo zenekarkísérettel, előadja Sándor János hangversenymester. 6. Bayer: Egyveleg a Babatündér c. balettből. 7. Strauss: Éljen a magyar — induló. 9:30: Hírek: 12:05. A rádió házi-triójának hangversenye. 1. Gade: Napoli. 2. Lincke: Melodia. 3. Stolz: Egyetlen éjszaka. (Operett-részlet). 4. Delmas: Chant de la vie. 5. Vértés Henrik: Kék szemek — tangó. 6. Kookert: Goldregon. 7. Castro: Parana. 8. Lehár: Volga-dal. 12:25: Hírek. 13. Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 14:30: Hírek, élelmiszerárak. 14:45: Szederkényi Anna Szent István ünnepén kitüntetett és jutalmazott anyáknak tolmácsolja gróf Klebelsberg Kunóné üdvözlését és ismerteti az anyák névsorát. 14:45: Fulton-rendszerű képátvitel. 16:20: Özv. Pósa Lajosné Pósa bácsi meséiből olvas fel a gyermekeknek. 16:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17:10: Benedek Rózi előadása: „Nyaralás a régi, jó időkben”. 17:40: Szórakoztató zene. (Zenekari hangverseny.) Vezényel: Zeol Nándor karnagy. Egyveleg. 1. Spolianszky: Szívesen hallgatom. 2. Schreiner: Dur és moll. 3. Urbach: Dallamesó. 4. Leopold: Indabona. 18:40: A XXI. Eszperantó Világkongresszusra kiküldött angol, francia és olasz képviselők eszperantóul üdvözlik a rádió hallgatóit. Lukács Gy. dr. magyarul tolmácsolja az üdvözléseket. 19: Szabó Mária novellái: 1. A muszka feleség. 2. A kisasszony. Felolvassa Koncz Sándor dr. 19:35: Hangverseny. 1. Bach: a) Grave; b) Gavott. 2. a) Per-

golezi: L'Olimpiade c. operájából — ária; b) „Oh leggiadri occhi belli” — dal a 16-ik századból; c) Bellini: „Puritani” c. operájából — ária. 3. Beethoven: Sonata Es-dur. 4. Henry Eccles: Largo: Allegro con spirito; Adagio; Vivace. 5. a) Max Reges: Mária bölcse-dala. b) Tarnai: Oh, miért oly későn — Turi Balog Marcsa; c) Buttykay: Van-nak oly halk költemények. 6. Mendelssohn: Hegedűhangverseny I. tétel. 7. a) Debussy: General lavine: excentrique; b) Cyrill Scott: Lotusland; c) Darce negre. 8. a) M. Dare: Le lac (A tó); b) Néger egyházi dal, feldolgozta Lavrance Brown; c) Dunkler: La filen-se. 9. Mozart: Figaró házassága — ária. 10. a) Nardini: Andante; b) Ferrari: Menuette; c) Francoer-Kreisler: Siciliano Rigandon. 21:45: Pontos időjelzés, hírek. 21:40: Gramofonhangverseny (művészlemez). Közben 22: Időjárásjelentés. 23: Bachmann jazz-band a Dunapalota nagyszállóból. — **Bern:** 20:30: Esti hangverseny. 21: Csalló-azó-ló. — **Breslau:** 20:15: Gerhart Hauptmann: „Fuhrmann Henschel” c. színművének előadása. — **Krakó:** 20: Esti harangszó. 20:30: Hangv. 22:45: Éttermi zene. — **Leipzig:** 20: Opera közv. — **Milano:** 20:30: Operett-részletek. — **Prága:** 20: Hangv. 21:15: Zenekari hangv. — **Róma:** 21: Könnyű zene. — **Stuttgart:** 21:30: Zongorahangv. — **Toulouse:** 21: Operarészletek. — **Varsó:** 20:30: Népszerű zene. — **Bécs:** 21:30: Jazz-band. — **Wilna:** 20:30: Közv. Varsóból.

Üzleti könyvek

az új bélyegtörvény szerint laponként 50 banival felülbélyegzendők (1929 július hó 20-tól). A hitelesítést t. bevételnek aznap elintézem.

BOROS papírkereskedő
Telefon 10-83

Beiratások és vizsgálatok rendő az oradea-marei(nagyvárad)zsidj liceumban az 1929-30. tanév elején

A közoktatási minisztérium az év elején teendőik sorrendjét a következőképpen állapította meg.

Beiratkozás: Augusztus 25—31. A beiratkozás alkalmával minden tanulóknak felvételi kérvényt kell benyújtania, amonkívül az ujonnan jelentkezőknek csatolniuk kell iskolai, születési és oltási bizonyítványukat is. A felvételi kérvény nyomtatványa az iskolában kapható. Beiratási díj 500 lei. Javító- és felvételi vizsgálatot tevő tanulók beiratkozásának ideje: szept. 6—8. A tandíj minden tanulóra nézve szeptember első napjaiban lesz megállapítva.

Vizsgálatok: Javítóvizsgálat a III. IV. osztályból: szept. 1—3, a többi osztályból: szept. 1—5. Felvételi vizsgálat a IV. és V. osztályba: szept. 7—12. Átmeneti vizsga a IV. osztályból: szept. 10—15. A vizsgán résztvenni kívánó tanulók aug. 31-ig az igazgatónál jelentkezzenek.

E határidők betartása mind a tanulókra, mind pedig az iskolára nézve a legszigorubbban kötelező.

A rendes tanítás kezdete: Szeptember 16.

A MATILD-viz

borral keverve a legkellemesebb italt ad.

Lakástakarítást ingyen

legujabb rendszerű villamos porszívóval, egy órán át, próbára, egy izben eszközöl:

Markó V. műszaki iroda Cluj, Strada N. Iorga 11. szám. — Telefon 453.

MAGYAR SZÍNHÁZ

A legnagyobb filmszenzáció! A világ leghatalmasabb filmalkotása!

A szerelem vértanú

Két részben, 20 felvonásban. Mind a két rész egy előadásban!

Főszereplők: **Emil Jannings, Mia May, Wladimir Gaidarow, Erika Glesner.**

Látható a Magyar Színházban:

Vasárnap:
Pont félhárom, pont 5
és pont 7¹/₄ órakor.

Hétfőn:
Pont 4, pont félhét
és pont 9 órakor.

Figyelem!!

Baranyai György

alsótömösi cserép-kályha gyárának

lerakata a központi irodája

Brassó,

Vasut-utca 58. szám, a vámmal szemben.

Legszebb kivittel!

Gyári árak!

LEGUJABB MODELEK!

LEGSZEBB SZINEK!

SZIN

Vasárnap
(Ujdo
árakka
és 10
A Ma
Vasárnap
esök 7
tiné 15
szerapl
Veréb
sos pót
Vasárnap
lera v
filmdr
adásba
Emil
(II. K
látható
Hétfőn 4.
vértan
Helyá

Vasárnap
lányok
színi
szerep
Fritscl
technia
journ
Hétfőn 5.
nyok.
műve
lők: E
Werne
Előjáték: U

nyári moza
Vasárna
len órakor
Wings. a
14 felvonás
Főszerep
gers és Ric

10
10

Az UJ
nak

Knut
(Reg
Révész
sek).
Forró
beszél
Dr. Pfl
és sz
Perjal
E. Mit
gény
Könyv
A köz
(Hire
Hedens
emlék
Nagy
anek
A tíz k
rendelhe
osztály

A bo

Eugen Su
hatalmas
kapható az

augusztus 11.

operájából —
oohi belli —
o) Bellini: „Pu-
aria. 8. Beetho-
Henry Ecoha-
Adagio; Vi-
Mária bölc-
ért oly későn —
Buttykay: Van-
ek. 6. Mendel-
ay I. tétel. 7.
avine excentri-
Lotusland; e)
Daro: Le bac (A
dal, feldolgozta
nkler: La filen-
sásga — ária
te; b) Ferrari:
Kreislör: Si-
Pontos időjel-
mafonhangver-
Közben 22: Idő-
ann jazz-band
6ból. — Bern:
21: Csalló-szó-
Berhart Haupt-
nschel“ c. szín-
trakkó: 20: Es-
gv. 22.45: Et-
0: Opera köv. —
ttrészetek. —
1.15: Zenekari
onnyü zene. —
orahangv. —
etek. — Varsó:
Bécs: 21.30:
0: Közv. Var-

nyvek

rint laponként
endők (1929
tést t. vevőim-
zem.

apirkereskedő
Telefon 10-83

atok rendő
várad) zsidj
tanév elején

m az év elejé
ezőképen álla-

25-31. A be-
tanulónak
vujtania, azon-
zőknek csatol-
és oltási bizo-
élteli kérvény
kapható. Be-
és felvételi
íratkozásának
inden tanulóra
apjaiban lesz

alat a III. IV.
többi osztály-
szgálat a IV.
12. Átmeneti
zept. 10-15.
tanulók aug-
zzenek.

d a tanulókra,
e a legszigo-

september 16.

lem!!

nyai

gy

cserép-
yárának

és köz-
odája

ssó,
szám,
ben.
tell

LEGSZEBB SZINEKI

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Magyar Színház műsora:
Vasárnap este fél 10-kor Ida regénye. (Ujdonság. Nagyon olcsó mozi-hely-
arakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20
és 10 lej. Sorozatszám 439).

A Magyar Színház mozi-műsora:
Vasárnap d. e. 11 órakor. A nevető tíz-
esök 7 felvonásos vígjáték. Mozima-
tíne 15 és 10 lejes helyárrakkal. Fő-
szereplő: Harry Liedke, Lya Mara.
Verébes Ernő. Ezenkívül 2 felvoná-
sos pótkép.

Vasárnap d. u. 3, 5 és 7 órakor: A szere-
lem vértanú (Két részes hatalmas
film-dráma. Mind a két rész egy elő-
adásban. 12 felvonás. Főszereplők:
Emil Jannings, Puttylya, Mia May
(II. Kísérő műsor.) Csak egy napig
látható. Helyárak 30, 20 és 10 lej.

Hétfőn 4. fél 7 és 9 órakor: A szerelem
vértanú. (20 felvonásos dráma.
Helyárak: 30, 20 és 10 lej.)

MOZI

CORSO-filmszínház műsora:

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor Gyurkovics
lányok, Herceg Ferenc nagyszerű
színműve filmre feldolgozva. Fő-
szereplők: Betty Balfour, Willy
Fritsch, Werner Fütterer, Lidia Po-
techina. Előjáték: A legújabb Ufa
journal.

Hétfőn 5, 7, 9 órakor Gyurkovics lá-
nyok, Herceg Ferenc pompás szí-
nműve filmre feldolgozva. Főszerep-
lők: Betty Balfour, Willy Fritsch,
Werner Fütterer, Lidia Potchina.
Előjáték: Ufa journal.

GRAND

nyári mozi műsora, városháza udvarán
Vasárnap, hétfő és kedd este ki-
len órakor.
Wings, a szárnyas ember szímfoniaja
14 felvonásban.
Főszerepben: Clara Bon, Charles Ro-
gers és Richard Arlen.

**10 könyv
100 lejiért.**

- Az UJ KELET könyvosztálya-
nak olcsó könyvosztálya.
- Knut Hamsun: Őszi csillagok** (Regény). 104 lap.
 - Révész Béla: Orkán.** (Elbeszélé-
sek). 108 lap.
 - Forró Pál: Királyi szeretők.** (El-
beszélések). 90 lap.
 - Dr. Pfeifer Zsigmond: Hipnozis**
és szuggesztió. 88 lap.
 - Perjal: Bűnhődés.** (Reg.) 160 lap.
 - E. Mitchell: Összeesküvők.** (Re-
gény). 172 lap.
 - Könyv Ady Endréről.** 136 lap.
 - A köztársaság Pompadourja.**
(Híres bűnesetek) 80 lap.
 - Hedenstergerna A.: Jönsson u**
emlékei. (Regény). 88 lap.
 - Nagy Imre: Zsidó viccek és**
anekdoták gyűjteménye.
- A tíz könyv ára 100 lej és meg-
rendelhető az UJ KELET könyv-
osztályában. (Utánvét 12-15 lej
portóköltésig.)

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két
hatalmas kötetben — **400 lejiért**
kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban.

Közgazdaság

Egy nemzetközi aranyvaluta terve

Az utóbbi napokban több terv me-
rült fel egy egységes nemzetközi arany-
valuta megvalósítása érdekében.

Az első tervet egy, a Párisban álló
bankember dolgozta ki, aki az angol
Midland Bank igazgatója: a második
tervet az argentiniai népezüvétségi liga
dolgozta ki. Mindkét terv végeredmény-
ben odairányul, hogy a nemzetközi Clear-
ing Bank, amelyet Hágában fel akar-
nak állítani, egységes nemzetközi arany-
valutát bocsásson ki.

A szervezet körülbelül a következő
alapelveken épülne fel: A nemzetközi
Clearing Bank felhatalmazást kap arra
nézve, hogy aranyvalutát beszállítatás-
al ellenében nemzetközi pénzjegyeket
bocsásson ki. A nemzetközi bankjegy fe-
dezeté mindig száz százalékos volna, mi-
vel a bankjegyet csak akkor szabad
kibocsátani, ha aranydevizákkal telje-
sen ki van fizetve. A Nemzetközi Bank
az egyes nemzeti Jegybankoknál fióko-
kat állítana fel, amelyek a maguk ré-
széről mindig arról gondoskodnának,
hogy az illető ország bankjegyeinek
csak egy pontosan meghatározott há-
nyada cserélhető be nemzetközi bank-
jegyekre.

A jegybankok és a mobilbankok kö-
rében azt a nézetet vallják, hogy ez az
egységes valuta a jövőre nézve minden
bizonytalannal igen kívánatos volna, azon-
ban ma jelenleg mindössze elméleti
megfontolásokról lehet szó, amelyeknek
minden praktikus alapja hiányzik.

**Selyemgyártat állítanak fel Jugoszlá-
viában.** Belgrádból jelentik: A svájci se-
lyemgyárosok egy csoportja megállapo-
dott Varasd város tanácsával egy selyem
gyárnak a város közelében való felállí-
tása tárgyában. A község kötelezte ma-
gát arra, hogy a telket ingyen bocsátja
a társulat rendelkezésére, ezenfelül szá-
mos más kedvezményt is kap. A város
utat épített a gyárig, adómentességet biz-
tosított és olcsó villamosáramot szolgáltat.
A gyár építkezését a kormány engedély-
kiadása után következő három hónapon
belül meg kell kezdeni. A gyár vezető-
sége kötelezi magát további arra, hogy
legkevesebb ötven szövőszéket állít fel
és legalább háromszáz munkást foglal-
koztat.

A rádió-exportcégek versengése. Páris-
ból jelentik: Európában a német rádió-
ipar újabb időben szokatlan erővel fokozta
termelését és ennek megfelelően fokozód-
ott a német rádióipar exportképessége-
lete. Németország kivitele 1929 első fél-
évében a drótnélküli sürgönyzés és tele-
fonálása ipari cikkekben körülbelül 30
millió német márkát tett ki és ezzel a re-
kordösszeggel az előző félévvel szemben
hét és félmillió márkával került előnybe.
A német rádióipar a nagy konkurrencia
ellenére, amivel küzdenie kell Amerika
és Angliával szemben, új piacokat tudott
szerezni magának. A német rádióipar ma
Angliába is exportált, Hollandiába, Olasz
országba, Délamerikába, Amerika északi
államaiba és Ausztráliába. Fröckes, hogy
a kicsiny Hollandia a rádióipar ter-
rén az utóbbi hónapokban olyan fejlőd-
ést mutat fel, hogy már Németország-
ban is érezeti hatását. Németországnak
az angol rádiókon kívül és természetesen
a hazai készítményeken kívül legkereset-
tebbek a holland készülékek. Németor-
szág rádióbehozatala 1929 első felében az
előzőfélév 3.1 millió márkájával szemben
5.9 millió birodalmi márkát tesz ki.

Feloszlik a magyar borkartell. Buda-
pestről jelentik: A magyar borkartell leg-
közelebbi közgyűlésén elhatározta, hogy
felszámol. A kartellhez tartoztak a ma-
gyar bõrpari cégek legelőkelőbbjei: a
Wolfner, a Mautner és más nagyobb cé-
gek. A genfi egyezmény miatt, amely sze-

Egy nemzetközi, vagy csak páneuró-
pai valuta bevezetésének a legfontosabb
előfeltétele azonban az európai pénz-
viszonyok teljes konszolidálása, elsősor-
ban pedig szükséges a díszkonttélékek
nivellálása. Ezek az előfeltételek azon-
ban ma még egyáltalában nincsenek
meg, úgyhogy praktikus módon az egész
ügyről nem is érdemes beszélni. Ha a
tervet megvalósítják, akkor a megol-
dás az egész gazdasági életre a legna-
gyobb kihatással volna. Mert ezáltal,
még a legszigorubb ellenőrzés dacára,
a mellékvaluta egy fajtája keletkezne,
amely adott körülmények között a nem-
zeti bankok munkáját erős mértékben
megnehezítheti. A mobilbankok üzleti
körében a devizaarbitrázs jóformán tel-
jesen megszűnne. Ha a nemzetközi bank-

jegyből csak kis mennyiség kerülne
piacra, akkor a bankjegyek felhalmo-
zásainak a veszélye volna meg, annak
a nemzetgazdasági elvnek az alapján,
hogy a jó pénz kizsorigítja a rossz pénzt,
különösen azokban az országokban,
amelyek valutája gyengébb. Ha pedig
a forgalomba hozott nemzetközi bankje-
gyek mennyisége igen nagy, akkor az
új nemzetközi pénz erős drágulás ve-
szélyét idézné fel. Ilyen terv megvalósu-
lása esetén a munkabérek és a termelési
költségeknek a kérdése is erős befolyás
alatt állna. Jelenleg az időpontot egy-
általában nem tartják alkalmasnak ar-
ra, hogy ezt a tervet meg is valósítsák.

rint a nyersbörök szabadon exportálha-
tók, az érdekeltek cégek szükségét érezték
annak, hogy eddigi együttműködésüket
felhagyják és likvidálják a kartellszerve-
zetüket.

Kiterjesztik az amerikai acéltrösztöt.
Newyorkból jelentik: Az United States
Steel Corporation és a Columbia Steel
Corporation vezetősége elhatározta, hogy
három hónapon belül egy hatalmas acél-
gyár felállítását kezdi meg. Az acélgyar-
tást az amerikai nagyarányu építkezés és
az autógyártás teszi különösen indok-
olttá. A gyárat egy év alatt akarják fel-
állítani.

Az autóttermelés rekordéve. Newyork-
ból jelentik: A kormány most tette közzé
a világ autóiparáról szóló jelentését. E
szerint 1925-ben 4,892.797 gépkocsi, 1927-
ben 4,158.966, 1928-ban 5,203.139 auto-
mobil került forgalomba. Eszerint az
1928-as év rekordéve az autógyártásnak.
Az európai gyártás az amerikaival szem-
ben elenyészőben kevés volt. 1928-ban Né-
metországban 150 ezer kocsi gyártottak,
szemben az 1927-es évvel, amikor 125.000
darab készült el. 1925-ben a német pro-
dukció 70 ezer darab volt.

Szervezkedik a Banca Internacionala.
Bukarestből jelentik: Néhány héttel e-
zelőtt komoly válság fenyegetett a liberá-
lis párti vezérek és Vintila Bratianu kö-
zött, mert a tervezett Banca Internatio-
nala nevű nagy nemzetközi tőkével ren-
delkező új bankalakulásban Argeboianu,
Franasovici és még néhány liberális ve-
zér is részt vett — Bratianu Vintila ki-
mondott engedélyt nélkül. Azóta — egy
látszik — sikerült a liberális vezéreknek
Vintila Bratianu engedélyt mégis kicsi-
karni, mert ez az új bank máris meg-
kezdte működését. Hivatalos közlés sze-
rint továbbra is részt vesznek az emlit-
tett liberális vezérek az új bank igazgató-
ságában. A bank neve, amely kezdetben
Banca Internacionala volt, átváltozott:
Institut Banca Romana. Ezt a névvál-
toztatást Bratianu Vintila kedvéért tették,
ki a „nemzetközi“ szót még a bank ne-
vében sem szerette. Az új bank 250 mil-
lió lej alaptőkével kezdi meg működését.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egyszerű 5 lej, vastagabb
betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej.
Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény.
Apóhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg
levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg
mellekelve van. 1. Helyezési díj 250 lej.

Utazók! BERKOVICSENE
vendéglője megnagyobbítva
Oradea, Str. Nicolai Iorga 19.
Zöldfű, Mérsékelt árak. Kínáló házikonyha

Belvárosban lakás, butorral együtt,
elköltözés miatt azonnal kiadó. Cím a
kiadóhivatalban.

Intelligens,
szép, házias leányo-
mat 150.000 lei ho-
zományával férjhez-
adna 30 éven fe-
lül fiatalemberhez,
vagy egzisztenciá-
val bíró gyermekes
özvegy emberhez.
Leveletet „Vallá-
sos“ jellegre to-
vábbít a kiadó-
hivatal.

Erklassiges
fehlertreu zu
billigsten Preis ist
zu verkaufen. Goldstein
Náthán, Huedin.

**Intelligens zsidó val-
lása** árvalány, aki a
román, magyar, német
nyelvet bírja, nevelő-
női vagy fűszerüzlet-
ben állást keres. Cím
a kiadóban. 2220

**Syphilis, dynamische
Pathologie v. Pharma-
kologie, Malarithera-
pie (Berde) orvosok-
nak írta és megküldi
DR. GOLDBERGER
vk. szakkórházak ve-
zető főorvosa Cluj, Str.
Saguna 5.**

**Kiadó háromszobás
modern lakás aug.**
15-re. Értekezni Str.
G. Baritju 16. Egyleti
irodában.

**Keresetük irodai mun-
kában jártas, románul
tudó, nőtlen fiatal-
ember azonnali be-
lépésre. — Ajánlatok
Salamon líkőrgyár Ji-
bou címre.**

**Szabász keresetük, ki
teljesen jártas terfí-
fuszabóságban és női
kabát, kosztümben is.
Bélelés azonnal, eset-
leg 20-ig. Goldber-
ger, Jibou.**

**Konfeksiósségéd, aki
perfektül románul be-
szél a paraszt-konfek-
cióhoz is ért és jó
eladó, felvétetik azon-
nalra, vagy 20-ig. Gol-
berger, Jibou.**

**Külföldbejárati buto-
rozott szoba, gyer-
mektelen házaspárnak
kiadó. Monastoru-ut 94.**

**Bécsi Fraulein, fiatal,
fényes bizonyítványok
kal állást keres. Aján-
latok: Rudolf Mosse,
Cluj, „154“ jellegre.**

**Üzleti portált és hozzá
redőnyt, jó állapotban
levőt veszék. Ajánla-
tokat mérettel kérék.
Goldberger, Jibou.**

**Egy jókarban levő jeg-
szekrény és egy Singer
varrógép eladó.
Cím a kiadóban.**

**September 1-re kiadó
modern szoba-konyhas
lakás gyermektelen
házaspárnak. — Calea
Motilor 84. Szabond.**

**Kínáló keresz-
turos, egészen új,
fekete zongora
48.000 lejiért
eladó. Megtekint-
hető Triska zongor-
raktárában, Str
Saguna 14. Tele-
fon 419.**

**Diszkrét külföldbejárati
butorozott szoba a
város közepén, víz-
vezetékekkel, rendkívül
olcsón, augusztus 15-re
kiadó. Cím Djana fűrdő
igazgatóságá.**

**Egy 3 dunamos „A“
jegyzésű „Akko“ par-
cella eladó. Mandula,
Str. Erad 38**

**Forgalmas erdélyi
fürdőhelyen 30 éve
fennálló jól bevezetett
ort. kóser vendéglő
felszereléssel, lakással,
épülettel olcsón eladó.
Értekezni Weisz Mór
Cluj, Str. Gojdu 9.**

**Jobb, megbízható
német nő két kisebb
gyerekhez keresetük.
Eszterházy-utca 4. sz.**

**Eladó szép kertés ház
a volt Szondi-utcaiban
azonnal átvehető. To-
vábbá gyönyörű fek-
vesü parcella a volt
Atilla-u. mellett. Víz-
vezeték, csatorna és
villany az utcában. —
Értekezni lehet Kassai-
nál, Hotel centrala.**

**Jóházból való zsidó-
leány vagy asszony,
aki a háztartásban
segédkzik, házikassza
szónak felvétetik. —
Nemettül tudok előny-
ben. Ajánlatokat Sil-
bermann Józsefné Ora-
dea, Calea Victoriei 9.
kérék.**

**Kiadó egy teljesen
külföldbejárati szép
nagy parkettes utcai
szoba, fűrdőszobával hasz-
nálati, két-három
személy részére is.
Strada Gen. Berthelot
(v. Ötvös-u.) 25.**

ZONGORÁK,
Gebrüder Stingl gyártmány, rövid, teljesen
jó állapotban **30.000 Lejiért**, Bereg-
százi gyártmány, kínáló hangu, **23.000**
Lejiért sűrűben eladó.
ROSENBERG
régiségkereskedő Cluj, Calea Victoriei 5.

JAZOMIR

Egy hős pacifista története

Írta: ALEX SLANK

(30)

Egyáltalán nem szép dolog, ha a nőnek elvei vannak.

A barátom írja hazuról, hogy Grigor felgyógyult és egy szigorú felülvizsgálat nem is ad neki többet husz napnál. Ez alatt tartozik kipihenni magát, aztán megy a káderhez, ahol azonban jó beosztást tartogatnak a számára, ki fog menni a frontra csendőrnök. Epen ilyen embereknek való foglalkozás.

Jelentés jött a rendőrséghez, hogy a király két napi tartózkodás után, déli két órakor visszautazik Bécsbe.

Az újságírók szívesebben jöttek az uralkodó indulásához, mint az érkezéséhez a pályaudvarra, mert ilyenkor mindig valami érdekes politikai hírt tudtak elszippantani a megjelent notabilitásoktól, vagy legalább valami pikantiériát, ami a háboru szürke napjaiban a lapok napi abrakja, a hadijelentések és a helyzet-magyarázatok mellett esemény volt.

Ezekben a napokban megélték a sajtószolgálat. Várták, hogy kikerüljenek a cenzoroktól, a bizottságokba kevesebb katonát és több civil akartak, lehetőleg újságembereket, akik nem könnyelműek, hanem a lapok hiranyagával, mint egy-egy zord katonatiszt. Most már szerettek volna irni szabadon a katonai brutalitásokról és az igazságtalan kivégzésekről.

Valami kevés demokrácia érződött az infloházon. A periron az újságírók és a kíváncsi publikum előtt nem állott katonai korlát. Az állomásfőnök barátságosan kijelölte helyünket, egészen közel állhattunk az előkező zöldszínű udvari vagonhoz. Odajött a főkapitány, szép szál ember, kicsit kancsal, stramm hivatalnok. Nem szerette a zajlást.

Noldival diskurált, egészen fanyarul. Nem tudta, milyen állást foglaljon a jó vendő dolgokkal szemben, érdes, orélyes arcán meglátszott a sok ójszakai tételődés. Noldi ideges örömmel újságolta neki a dolgokat, amikkel azonban, ugylátszott, nem érezté együtt.

Jelezték, hogy a király autója elindult a várból. A tiszték rendezkedtek, bojtos szolgálati öviket, simitgalták, csákójukat igazították. A főkapitány a helyére ment. Noldi egyszer hátránézett és amikor engem megpillantott, egyet köpött.

Felbár Józseffel beszélgettem: „Nem is értem, miért tisztel meg ez az ur bennünket a közelségével” — vetette oda foghegyéről Felbár felé.

„Micsoda progresszív zsurnaliszta vagy te, ha barátokozol vele! Mi közünk nekünk a feketékhez. Menjenek a maguk útján, menjenek külön. Semmi szükségünk rájuk!”

Míntha inspicirozná az újságírók táborát, ujjal mutatott rám és néhányunkra.

„Ezek az urak is jobban tennék, ha elkülöndödnének. Mi a plebs vagyunk, ők az arisztokraták, üljenek fel a lóra és hagyjanak bennünket gyalogni. De külön. Separat, ganz separat!”

Négyen-ötven különváltunk. Felbár egy megértő mosollyal bucsuzott tőlem, odament Noldihoz. Csitította.

Ilyenkor még jobban feldühödött.

„Majd meglátjátok, mi lesz jött! Itt, ebben az országban nem lesz többé uraskodva. Rendes viszonyok lesznek, vége a címeknek és rangoknak. Minden embert az embersége szerint fognak elbírálni, nem pedig a születése szerint. A részeg zsenit meg a fenébe.”

A király már a váróterem ajtajában állott, egyszerű csukaszürkében. Az aranyhímzésű tölgyfalevél a gallorján és néhány rendjel a mellén volt uniformitásnak egyetlen dísz.

A vezérkar főnökével, egy kövér, kópós tiszttel beszélgetett, aki miatt folyton drukkolni kellett, hogy hecsik a cvikkere. A király indulatos gesztusokkal beszélt a tiszt vigyázz-állásban. De azért nem látszott, mintha a fejedelmi szavak különös hatást tettek volna rá. Professzoros nyugalom ült rajta, megjegyzéseit nagyon halkan tette meg, a felség aligha hallotta, talán ő maga sem.

Noldi egyre csak korhol.

„Valami haszna mégis csak lesz a háborúnak. Egész biztosan elsöpri a kórtékony varjakat. Sötét madarak el Hess, hess!”

A király kiállott a vagon ablakába. Noldi még mindig elemében volt. Lent az ablak alatt előírást távolságban strázsált a főkapitány. A fiatal király magához intette.

Még amnap megtudtam, mit beszélt vele a király. Megkérdezte tőle, ki az a mozgékonyságú újságíró és amikor Noldi nevet hallotta, nagyot mosolygott.

„A Noldiról én is hallottam — mondotta a király — a megboldogult császár öfelsége is ismerté. Husz évig hordott egy zöld télikabátot!”

Amikor a vonat elindult, a király Noldi bucsuhajlongását kitüntető figyelemmel vizsgozta.

Ki tudja, talán hallotta is, amit Noldi bucsuzól mondott:

„Ein neues Regime kommt. Euer königliche Majestät können populär werden!” (Uj rezsim jön. Ez felségedet még népszerűvé teheti).

Két levél egy napon. Nők levelei. Magdaé rövid, a hangja felénk Őz, aki vihart érez.

„Drága Jazomir! Itt, vidéken az emberek egyre vakmerőbbek lesznek. Nagyszájú szocik, akik a háboru óta elmúltak, visszanyerték a hangjukat.

Folyton újságolják, hogy Oroszországban a munkások elkobozták a gyárakat és a gyárosokat ott kötik fel a lámpavasra, ahol épen falálják. A képeket magánházaikból behurcolják a minisztériumokba riasztó hírek ezek. Jazomir, mondja, mit csináljunk? A kertet tavaly adtuk el és a pénzen aranyat vettünk, egyáltalában be sem jelentettük. Van hadikövénység is. Elvéssz, ugye? A forradalomban a régi értékek elvesznek, így tanultam ezt a történelemben. Az istenre kérem, Jazomir, és Ferenc emlékére, gondoljon ránk, anyámra és kicsi öcsémre, nehogy koldusokká váljunk. Anyám mindennapi imájába foglalja magát. Én is. Kérem, gondoskodjon rólunk.

Mondja, Jazomir, nem lenne jó, ha maga is átmenne hozzájuk? Legyen maga is forradalmár, mi majd semlegesek maradunk. Nem írok a Szent Buzahintóba, ezt már jeleztem magának, nemcsak azért, mert sokat tanulok, hiszen már egészen elkészültem a vizsgákra.”

Milyen más a hangja, mennyire lelkes és következetes az Irma írása! Jó lenne, ha csak a forradalmat dícsérné és nekem békét hagyna a szerelmével. Csodálatos, hogy össze tudják a nők kapcsolni a szerelmet a politikával. Nagyon fortrón ír, vannak jelzői, amik más embert bizonyára húsággal töltönek el. Engem hidegen hagytak a sorai, gicces ömlengéseknek érzem őket, pedig tudtam, hogy szívőből fakadnak.

Magda levelét tízszer is átolvastam, minden szavát lemértem és a boldogság hulláma futott át rajtam. Folyton azon gondolkodtam, hogyan kell most a két szerelem között tojástáncot járnom. Pest nagy város és meglehet csinálni, hogy ne tudjanak egymásról.

(Folyt. köv.)

Nagyváradon teljes ellátásra elfogad **iskoláslányt, fiut, vagy hivatalnoknőt** fürdőszoba- és ongorahasználattal, balkonos utcai szobába izr. urcsalád. Cim: **Özv. Berger Antalné Oradea, Str. Cantemir 42., I.**

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

Mindazok, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, különös gondot kell fordítsanak arra, hogy — akár saját maguk válasszák, akár orvos által előírt szemüvegük — pontosan fejjelükre és arcukhoz találó keretet kapjanak.

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az ügyeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, akik sokat irnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a **Keretet** szaklátszerész válassza meg; szükség esetén formálja azt a fejalkat és arc szerint.

Ezen okok figyelembe vétele indította Kolozsvár alantjegyzett, legrégibb szaklátszerész céget azon — nyugaton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — tiszteiben összeállított szemüveget cégjegyel ellát, a **Keretet** előforduló deformációt, vagy törést **2 éven át** díjtalanul végzi és erről írásbeli garanciát vállal.

Azon biztos bizsomban, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szíves pártfogásukat.

Kun Mátväs Fia
szaklátszerész
Cluj, Calea VIKTORLEI 12. szám.
Alapítási év 1864

Több, mint **15.000** kötet könyv áll rendelkezésére magyar, német, francia, román nyelven az **Uj Kelet olvasóinak!**

A világirodalom leghíresebb íróinak művei. Az Uj Kelet olvasói a „Dante” kölcsönkönyvtárban havi 50 leit helyett csak 30 leit kell fizessenek. A könyvek naponta cserélhetők, tehát olvashatja a könyvpiac legújabb szenzációit és a klasszikus irodalom legkiválóbb remekeit **napi 1 leiert. Cseré vidékre is**

A „DANTE” kölcsönkönyvtár (Cluj, Str. Iorga 5.) Fürdőkre prospektust szívesen küld.

„ROYAL” amerikai írógép legújabb modelljei szenzációsak Mielőtt írógépet vásárolna, saját érdekében feltétlenül kérje ezen gép vételkényszer nélküli bemutatását. — **Royal nagy gép 92 betűvel. Royal Portable 88 betűvel.** Minden nagyobb városban képviselve. Vezérképviselő: **Goldstein, Oradea, Str. Avram Jancu 5. Telefon 2-97. szám.**

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.
CLUJ, PIATA UNIRII 7. szám
Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár Marosvásárhely és Nagyváradon. — Saját tőkét 97 millió lej.
Affiliált intézetek: Tordaaranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagynyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár és Hitel r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyadon. — Mindenbankügyletet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. Arurakárjai a vasut mellett. **Betéteket elfogad**

Kedves Böske!
A multkor említetted, hogy sehosem tudsz harisnyákat kapni. Próbáld csak meg egyszer a jó

német márkával. Ez biztosan ki fog elégíteni, mert nemcsak végtelenül ruganyos és tartós, hanem elegáns is és kellemes viseletű. Ezen világmárka azonban csak jobb szaküzletekben kapható. Ne hagyd magad más gyártmányra reábeszélni, hanem kérj csak olyan harisnyát, amelynek kétszeres szegélyébe a követ-

kezdő védjegy van beleszőve **GB L** *Mariskád.*

Művészi
perzsaszőnyeg szövött gobelin, karamani függöny, külföldi tonalak, szövőkellékek legelőnyösebb beszerzési forrása.
SCHULHOF EMILNÉ
Oradea, Str. Ep. Ciorgariu (Uri-u.) 14.

Fizetése képtelenségeket gyorsan egyeztet
Hirsch Dávid
Braşov, Str. Porjii (Kapu-u.) 31.
Megbízhatóságáról 33 év óta előnyösen ismert. — Iparigazolványos kereskedelmi ügynök.

Figyelem! A Zárda-utcai zsidó templommal szemben **Schächter Abraham** féle zsidó könyvkereskedésben mindenféle **imakönyvek, Machsor, stb.** magyar és német fordítású, valamint **új kiadású és antik könyvek. Talleszek gyári áron.** Míze Tfilin és más imaszerek engross és detail legelőnyösebben beszerezhetők **Schächter Abraham Oradea.**

Cserépkályhák
legszebb kivitelekben színekben, modellekben és nagyságban. **Elsőrendű gyári árak.** Kérjen árajánlatot!! **Terracotta** cserépkályha gyártó **Brassó, Vasut-n/3/a**

